

ἩΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΕ'

Συνδρομή ἑτησίαι· Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, 14 καὶ ἀλλοδαπῇ πρ. 20. — Δι' ἀποστολὰς ἀρξάνται ἀπὸ τῆς 15 Ἰαννουαρίου ἑκάστης ἕως καὶ εἰς ἑτήσια· Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως· Ὅδὸς Ἀγγέλου 9

3 Ἀπριλίου 1883

ΕΥΓΕΝΙΑ ΓΡΑΝΔΕ

[Μυθιστορία Ὀνωρίου Βαλζάκ. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια καὶ τέλος 181 σελ. 190

Ἡ πρωία ἐκείνη ἔμελλε ν' ἀποβῆ ἐπίσημος δι' αὐτὴν καὶ πλήρης γεγονότων.

Ἡ Ἀνέτα τῇ ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γηραιοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας. Ὁ ἐφημέριος οὗτος, συγγενὴς τῶν Κρουσῶ, ἦτο διατεθειμένος ὑπὲρ τοῦ προέδρου Δέ Βομφών. Ἀπὸ τινων ἡμερῶν ὁ γέρον ἀβδὸς εἶχε πείσει αὐτὸν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, ἐκ καθαρῶς θρησκευτικῆς ἐπόψεως, περὶ τῆς ὑποχρεώσεως ἣτις τῇ ἐπεβάλλετο νὰ νυμφευθῆ.

Βλέπουσα τὸν ἱερέα τῆς, ἡ Εὐγενία ὑπέθεσεν ὅτι ἤρχετο νὰ λάβῃ τὰ χίλια φράγκα ἄτινα τῷ ἔδιδε μηνιαίως διὰ τοὺς πτωχοὺς, καὶ εἶπεν εἰς τὴν Ἀνέταν νὰ τὰ φέρῃ. Ἀλλ' ὁ ἐφημέριος ἐμειδίασε.

— Σήμερον, εἶπε, δεσποινίς, ἔρχομαι νὰ σὰς ὁμιλήσω περὶ μιᾶς ταλαιπώρου κόρης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐνδιαφέρεται ὅλη ἡ πόλις, καὶ ἡ ὁποία δὲν φέρεται χριστιανικῶς, διότι δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἐαυτὸν τῆς.

— Ἄχ, κύριε ἐφημέριε, μ' εὐρίσκετε εἰς μίαν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ συλλογισθῶ τὸν πλησίον μου. Εἴμ' ἐντελῶς ἀπησχολημένη μὲ τὸν ἐαυτὸν μου. Εἴμιζι πολὺ δυστυχῆς, καὶ μόνον τὴν ἐκκλησίαν ἔχω καταφύγιόν μου. Οἱ κόλποι τῆς δύνανται νὰ περιλάβουν ἄλλας μὰς τὰς ὀδύνας, καὶ τὸ ἔλεός τῆς εἶνε μέγα καὶ ἀνεξάντλητον.

— Τότε λοιπὸν, δεσποινίς, ἀσχολούμενοι περὶ τῆς ταλαιπώρου αὐτῆς κόρης θ' ἀσχοληθῶμεν περὶ ὑμῶν. Ἀκούσατε. Ἄν ἐπιθυμῆτε τὴν ψυχικὴν σὰς σωτηρίαν, δύο μόνας ὁδοὺς ἔχετε ν' ἀκολουθήσατε ἢ ν' ἀφήσατε τὸν κόσμον, ἢ νὰ ὑπακούσατε εἰς τοὺς νόμους του. Νὰ ὑποταχθῆτε εἰς τὴν γλίνην σὰς τύχην ἢ νὰ ζητήσατε κλῆρον οὐράνιον.

— ὦ! ἡ φωνὴ σὰς μοῦ ὀμιλεῖ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω μίαν φωνὴν. Ὁ Θεὸς ἀληθῶς σὰς στέλλει. Θ' ἀποχαιρετήσω τὸν κόσμον, καὶ θὰ ζήσω διὰ τὸν Θεόν μόνον ἐν σιγῇ καὶ ἡρεμίᾳ.

— Πρέπει, κόρη μου, πολὺν καιρὸν νὰ σκεφθῆς, πρὶν λάβῃς τὴν σοβαρὰν αὐτὴν ἀπόφασιν. Ὁ γάμος εἶνε ζωὴ, καὶ τὸ μοναστήριον εἶνε θάνατος.

— Τότε λοιπὸν τὸν θάνατον, ἐφημέριε, τὸν θάνατον καὶ γρήγορα! ἀπήντησεν ἐκείνη μετὰ φανεροῦς ζωηρότητος.

— Τὸν θάνατον! ἀλλ' ἔχετε, δεσποινίς, μεγάλας ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν κοινωνίαν. Δὲν εἴσθε ἡ μήτηρ τῶν πτωχῶν, εἰς τοὺς ὁποίους δίδετε ἐνδύματα, ξύλα τὸν χειμῶνα καὶ ἐργασίαν τὸ θέρος; Ἡ μεγάλη σὰς περιουσία εἶνε δάνειον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποδώσατε, καὶ μὲ τοιαύτας διαθέσεις τὴν ἀπεδέχθητε εὐσεβῶς. Νὰ ταφῆτε εἰς μοναστήριον θὰ ἦτο ἐγωϊσμός. Νὰ μείνατε γραία κόρη, δὲν πρέπει. Ἐν πρώτοις, δύνασθε νὰ διαχειρισθῆτε τὴν κολοσσικὴν περιουσίαν σὰς; πιθανῶς θὰ τὴν χάσατε. Θὰ ἔχετε εὐθὺς χιλιάδας δικῶν, καὶ θὰ περιπλανῆτε εἰς ἀδιεξόδους δυσχερείας. Πιστεύσατε τὸν ἱερέα σὰς. Εἰς σύζυγος εἶνε χρήσιμος. Πρέπει νὰ διατηρήσατε ὅ,τι σὰς ἔδωκεν ὁ Θεός. Σὰς ὀμιλῶ τοιοῦτοτρόπως διότι σὰς ἀγαπῶ. Σεῖς ἀγαπᾶτε εὐκρινῶς τὸν Θεόν, καὶ ὀφείλετε νὰ ζητήσατε τὴν σωτηρίαν σὰς ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κόσμου, τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖτε ἐν τῶν ὀρειότερων κοσμημάτων, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὀσεῖσθε νὰ χρησιμεύσατε ὡς θεάρεστον παράδειγμα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠγγέλθη ἡ κυρία Δέ Γρασέν. Ἐφῆρεν αὐτὴν ἡ ἐκδικησις καὶ μεγάλη ἀπελπισία.

— Δεσποινίς, . . . εἶπε. Ἄ! ἰδοὺ ὁ κύριος ἐφημέριος. Τότε σιωπῶ. Ἠρχόμην νὰ σὰς ὀμιλήσω περὶ ὑπαθέσεων, καὶ βλέπω ὅτι ἔχετε θρησκευτικὴν συνομιλίαν.

— Κυρία, εἶπεν ὁ ἐφημέριος, σὰς ἀφίνω τὸ σταδίον ἐλεύθερον.

— ὦ! κύριε ἐφημέριε, εἶπεν ἡ Εὐγενία, ἐπιστρέψατε μετ' ὀλίγας στιγμῆς. Ἡ συνδρομὴ σὰς μοῦ εἶνε πολὺ ἀναγκαζία αὐτὴν τὴν στιγμὴν.

— Ναι, πτωχὴ μου κόρη! εἶπεν ἡ κυρία Δέ Γρασέν.

— Τί ἐνοεῖτε; ἠρώτησαν συγχρόνως ἡ δεσποινίς Γρανδέ καὶ ὁ ἐφημέριος.

— Δὲν ἔμαθον ὅτι ἐπέστρεψεν ὁ ἐξαδελφός

σας, ὅτι νυμφεύεται τὴν δεσποινίδα Δωβριών ; Αἱ γυναῖκες ἐννοοῦν εύκολα . . .

Ἡ Εὐγενία ἤρυσσε καὶ ἔμεινε ἄφωνος. Ἀπεφάσισε δὲ νὰ ὑποκριθῆ περαιτέρω τὸ ἀδιάφορον ἦθος τοῦ πατρὸς της.

— Ἐγώ, κυρία, ἀπήντησεν εἰρωνικῶς, δὲν ἐννοῶ εύκολα, καὶ δὲν σὰς ἐννοῶ διόλου. Ὁμιλήσατε, ὁμιλήσατε ἐνώπιον τοῦ ἐφημερίου, ἠξούρετε ὅτι εἶνε πνευματικός μου.

— Τότε λοιπόν, δεσποινίς, ἰδοὺ τί μὲ γράφει ὁ σύζυγός μου. Ἀναγνώσατε.

Καὶ ἡ Εὐγενία ἀνέγνω τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν :

« Φιλτάτη μου,

« Ὁ Κάρλος Γρανδέ ἦλθεν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας. Εἶνε ἐν Παρισίους πρὸ ἐνὸς μηνός . . . »

— Ἐνὸς μηνός ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Εὐγενία, καὶ ἡ χεὶρ της κατέπεσε.

Μετὰ τινὰ παύσιν ἐξηκολούθησεν ἀναγινώσκουσα :

« Ἡναγκάσθην νὰ περιμείνω δις εἰς τὸν προθάλαμόν του, πρὶν κατορθῶσω νὰ ὁμιλήσω εἰς αὐτὸν τὸν μέλλοντα ὑποκόμητα Δωβριών. Μολονότι ὅλος ὁ κόσμος ὁμιλεῖ περὶ τοῦ γάμου του, καὶ αἱ προκηρῦξεις ἐδημοσιεύθησαν ἤδη . . . »

— Μ' ἔγραφε λοιπόν καθ' ἣν στιγμὴν . . . διενοήθη ἡ Εὐγενία. Δὲν ἐπέκρανε δὲ τὴν σκέψιν της, οὐδ' ἀνεφώνησεν ὁ αἴτιμος !, ὡς ἤθελε πρᾶξι ἐπαρισινή τις. Οὐχ ἦστον βαθυτάτην ἠσθάνθη περιφρόνησιν πρὸς τὸν ἐξάδελφόν της, καίτοι δὲν ἐξέφρασεν αὐτήν.

« . . ὁ γάμος οὗτος ἀκόμη δὲν ἔγεινεν. Ὁ μακρήσιος δὲν θὰ δώσῃ τὴν κόρην του εἰς τὸν υἱὸν χροεωκόπου. Ὑπῆγα νὰ τῷ ἀνακοινώσω τὰς φραντίδας, τὰς ὁποίας ὁ θεὸς του κ' ἐγὼ εἶχομεν καταβάλλει διὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ πατρὸς του, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τεχνάσματα, διὰ τῶν ὁποίων εἶχομεν κατορθῶσαι νὰ κρατήσωμεν ἡσύχους ἕως σήμερον τοὺς δανειστάς. Φαντάσου ὅτι ὁ αὐθάδης αὐτὸς νεανίας εἶχε τὸ θράσος νὰ μοῦ ἀποκριθῆ, εἰς ἐμέ, ὅστις ἐπὶ πέντε ἔτη ἐφρόντισα νυχθημερόν περὶ τῶν συμφερόντων του καὶ τῆς τιμῆς του, ὅτι αἱ ὑποθέσεις τοῦ πατρὸς του δὲν τὸν ἐνδιαιφέρουν. Εἰς δικολάβος τοῦ ἐμποροδικείου θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀντιμισθίαν τριάντα καὶ σκαράντα χιλιάδας φράγκα, πρὸς ἐν τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν πιστώσεων. Ἀλλὰ ὑπομονή. Ὁφείλονται νομίμως ἐν ἑκατομμύριον καὶ διακόσιαι χιλιάδες φράγκα εἰς τοὺς δανειστάς, καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ κηρύξω τὸν πατέρα του εἰς πτώχευσιν. Ἐμβῆκα εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, πιστεύσας εἰς τοὺς λόγους τοῦ γέροντος ἐκείνου κροκοδείλου, τοῦ Γρανδέ, καὶ ἔδωκα ὑποσχέσεις ἐξ ὀνόματος τῆς οἰκογενείας. Ἄν ὁ κ. ὑποκόμητος Δωβριών ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν τιμὴν του, ἐγὼ δὲν ἀδιαφορῶ διόλου διὰ τὴν ἰδικὴν μου. Θὰ ἐξ-

γῶσω ἐπομένως τὴν θέσιν μου εἰς τοὺς δανειστάς. Οὐχ ἤττον τρέφω τοσοῦτον σέβας πρὸς τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, τῆς ὁποίας τὴν συγγένειαν εἶχομεν ἐλπίσει εἰς καιροὺς εὐτυχιστέρους, ὥστε δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐνεργήσω πρὶν ἢ τῆς ὁμιλήσεως περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. . . »

Μετὰ τὴν φράσιν ταύτην ἀπέδωκε ψυχρῶς ἡ Εὐγενία τὴν ἐπιστολήν, χωρὶς ν' ἀναγνώσῃ αὐτὴν μέχρι τέλους.

— Σὰς εύχαριστῶ, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν Δὲ Γρασέν.

— Ἡ φωνή σας αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶνε ἐντελῶς ἡ φωνή τοῦ πατρὸς σας, εἶπεν ἡ κυρία Δὲ Γρασέν.

— Κυρία, εἶπεν ἡ Ἀννέτα, ἔχετε νὰ μοῦ μετρήσετε ὅκτὼ χιλιάδας φράγκα εἰς χρυσόν.

— Ἀλήθεια. Κάμετέ μου τὴν χάριν, κυρία Καρνουαγέ, νὰ ἔλθετε μαζί μου.

— Κύριε ἐφημέριε, εἶπεν ἡ Εὐγενία μετὰ εὐγενοῦς ἀπαθείας, ἣν παρεῖχεν αὐτῇ ἡ ἰδέα ἣν ἐμελλε νὰ ἐκφράσῃ, θὰ ἦτον ἀμάρτημα ἡ παρθενία ἐν τῷ γάμῳ ;

— Δὲν ἠξούρω τί νὰ σὰς ἀπαντήσω. Ἄν θέλετε νὰ μάθετε τί λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ διάσημος Σανσέζ εἰς τὸ *Περὶ Γάμου* σύγγραμμά του, σὰς τὸ λέγω αὐριον.

Ὁ ἐφημέριος ἀνεχώρησεν.

Ἡ δεσποινίς Γρανδέ ἀνέβη εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ πατρὸς της, κ' ἔμεινε ἐντὸς αὐτοῦ μόνη ὅλην τὴν ἡμέραν, μὴ θελήσασα νὰ καταβῆ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος, καίτοι πολὺ ἐπέμεινε ἡ Ἀννέτα. Ἐπεφάνη δὲ τὴν ἐσπέραν, καθ' ἣν ὦραν ἀρίκοντο οἱ συνήθεις ἐπισκέπται.

Οὐδέποτε ἡ αἴθουσα τῶν Γρανδέ ὑπῆρξε τοσοῦτον πλήθουσα, ὅσον τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Ἡ εἰδησις τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς ἀνοήτου προδοσίας τοῦ Καρόλου εἶχε διαδοθῆ ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν. Ἀλλ' ὅσον προσεκτικὴ καὶ ἀν ὑπῆρξεν ἡ περιέργεια τῆς ὁμηγύρεως, ἔμεινε ἀθεράπευτος. Ἡ Εὐγενία, ἣτις ἀνέμενε τὴν περιέργειαν ταύτην, οὐδεμίαν διὰ τῆς ἡρέμου μορφῆς της ἐμαρτύρησεν ἐκ τῶν ἐνδομύχων βασιάνων, αἵτινες τὴν ἐτάραττον. Ὑπεκρίθη πρόσωπον φαιδρόν, ὅπως ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς θελήσαντας νὰ ἐπιδείξωσι τὸ ἐνδιαφέρον των διὰ λόγων καὶ βλεμμάτων μελαγχολικῶν. Ἐκάλυψε τέλος τὴν συμφορὰν της ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς τυπικῆς φιλοφροσύνης.

Περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐπερατοῦντο τὰ παιγνίδια, οἱ παίζοντες κατέλειπον τὰς τραπέζας των, ἐπληρώνοντο, καὶ φιλονεικοῦντες ἔτι περὶ τῆς τελευταίας ριπῆς προσήρχοντο εἰς τὸν κύκλον τῶν συνομιλούντων.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ὄμιλος ἠγέρθη σύσσωμος ἵνα καταλίπῃ τὴν αἴθουσαν, ἐπῆλθε δραματικὴ περιπέτεια ἣτις ἀντήχησεν ἐν Σωμύρη, ἐκεῖθεν

δὲ καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὰς περικειμένους τέσσαρας νομαρχίας.

— Μείνατε, κύριε πρόεδρε, εἶπεν ἡ Εὐγενία πρὸς τὸν κύριον Δὲ Βομφών, ὅτε εἶδεν αὐτὸν λαμβάνοντα τὴν βάρδον του.

Πρὸς τοὺς λόγους τούτους πάντες οἱ τῆς ὁμηγύρεως ἠσθάνθησαν συγκίνησιν. Ὁ δὲ πρόεδρος ὠχρίασε καὶ ἠναγκάσθη νὰ καθίσῃ.

— Εἰς τὸν πρόεδρον τὰ ἑκατομμύρια, εἶπεν ἡ δεσποινίς Γριβωκούρ.

— Εἶνε προφανές, ὁ πρόεδρος Δὲ Βομφών νυμφεύεται τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δορσινβαλ.

— Αὐτὸ ἦτον τὸ καλλίτερον τοῦ παιγνιδιοῦ μας, εἶπεν ὁ ἀββάς.

— Σωστό *σλέμ*, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος. Ἐκαστος εἶπε τὴν εὐφρολογίαν του, καὶ πάντες ἔβλεπον τὴν κληρονομὸν ἱσταμένην ἐπὶ τῶν ἑκατομμυρίων της, ὡς ἐπὶ στυλοβάτου.

Τὸ ἀπὸ ἐννέα ἡδὴ ἐτῶν ἠρξισμένον δράμα ἐλύετο. Λέγουσα ἡ Εὐγενία εἰς τὸν πρόεδρον νὰ μείνῃ, καὶ τοῦτο ἐνώπιον ὅλης τῆς Σωμύρης, τί ἄλλο ἔπραττεν ἡ ἀνηγγελλεν ὅτι ἐμελλε νὰ τὴν νυμφευθῆ ; Εἰς τὰς μικρὰς πόλεις τοσοῦτον αὐστηραὶ εἶνε τῆς εὐπρεπειᾶς αἱ ἀπαιτήσεις, ὥστε παράθλας τοιαύτη ἀποτελεῖ τὴν ἐπισημασάτην τῶν ὑποσχέσεων.

— Κύριε πρόεδρε, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ Εὐγενία ἀφοῦ ἔμειναν μόνου, γνωρίζω διατὶ σὰς ἀρέσω. Ὁρκισθῆτέ μου νὰ μὲ ἀφήσετε ἐλευθέραν καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν, νὰ μὴ μοῦ ἐνθυμήστε κανὲν τῶν δικαιωμάτων, ὅσα σὰς παρέχει ἐπ' ἐμοῦ ὁ γάμος, καὶ σὰς δίδω τὴν χεῖρά μου. Ὡ !, ὑπέλαβε, βλέπουσα αὐτὸν γονυπετοῦντα ἐνώπιόν της, δὲν ἐτελείωσα. Δὲν πρέπει, κύριε, νὰ σὰς ἀπατήσω. Ἐχω ἐντὸς τῆς καρδίας μου αἰσθητὰ ἀνεξάλειπτον, μόνον δὲ φιλίαν δύναμαι νὰ προσφέρω εἰς τὸν σύζυγόν μου. Δὲν ἐπιθυμῶ οὔτε νὰ τὸν προσβάλω, οὔτε νὰ παραβῶ τοὺς νόμους τῆς καρδίας μου. Σὰς προσφέρω ὅμως τὴν χεῖρα καὶ τὴν περιουσίαν μου μόνον ἀντὶ μεγάλης ὑπηρεσίας τὴν ὁποίαν σὰς ζητῶ.

— Διατάξατε, εἶμαι ἔτοιμος, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

— Ἰδοῦ, κύριε πρόεδρε, ἐν ἑκατομμύριον καὶ πεντακόσιαι χιλιάδες φράγκα, εἶπεν ἐξάγουσα ἐκ τοῦ στήθους της τίτλον ἑκατὸν μετοχῶν τῆς Γαλλικῆς Τραπεζῆς. Μεταβῆτε εἰς Παρισίους, ὄχι αὐριον, ὄχι ἀπόψε, ἀλλ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Εὐρετε τὸν κύριον Δὲ Γρασέν καὶ μάθετε τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν δανειστῶν τοῦ θεῖου μου. Συγκαλέσατέ τους, πληρώσατε ὅλα τὰ χρεῖα τῆς κληρονομίας, κεφάλαια καὶ τόκους πρὸς πέντε τοῖς ἑκατὸν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ χρέους μέχρι τῆς ἐξοφλήσεως, καὶ προσπαθήσατε ἐν γένει νὰ λάβετε γενικὴν καὶ κατὰ τύπους ἐξόφλησιν. Εἴθε δικαστικός, καὶ μόνον

εἰς σὰς ἐμπιστεύομαι αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Εἴθε ἄνθρωπος χρηστὸς καὶ ἐντιμὸς. Στηριζομένη εἰς τὸν λόγον σας, θέλω διέλθει τοὺς κινδύνους τῆς ζωῆς, σκεπομένη ὑπὸ τοῦ ὀνόματός σας. Θὰ ἔχωμεν ἀμοιβαίαν πρὸς ἀλλήλους ἐπιείκειαν. Γνωρίζομεθα πρὸ τόσο καιροῦ, καὶ εἰμεθα σχεδὸν συγγενεῖς. Δὲν θὰ θελήσετε βέβαια νὰ μὲ κάμετε δυστυχῆ.

Ὁ πρόεδρος ἔπεσε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς πλουσίας κληρονόμου, σπαίρων ἐκ χαρᾶς καὶ ἀγωνίας.

— Θὰ εἶμαι δοῦλός σας ! τῇ εἶπε.

— Ὅταν λάβετε τὴν ἐξόφλησιν, ὑπέλαθεν ἐκείνη ἀτενίζουσα ἐπ' αὐτὸν ψυχρὸν βλέμμα, θὰ τὴν δώσητε εἰς τὸν ἐξάδελφόν μου μεθ' ὅλων τῶν τίτλων καὶ αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς. Ὅταν δὲ ἐπιστρέψετε, θὰ τηρήσω τὸν λόγον μου.

Ὁ πρόεδρος ἐνόησεν, ὅτι ἡ ἀπόφασίς τῆς Εὐγενίας προσήρχετο ἐξ ἐρωτικοῦ πείσματος. Ἐσπευσε λοιπόν νὰ ἐκτελέσῃ τὰς διαταγὰς της ἐν πάσῃ ταχύτητι, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ συμφιλίωσις τις τῶν δύο ἐραστῶν.

Ὅτε ὁ κύριος Δὲ Βομφών ἀνεχώρησεν, ἡ Εὐγενία ἔπεσεν εἰς τὸν κλινηρὰ της καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα. Τὸ πᾶν εἶχε τελειώσει δι' αὐτήν.

Ὁ πρόεδρος ἐπέβη τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης καὶ τὴν ἐπαύριον ἐσπέραν ἦτο ἐν Παρισίους. Τὴν ἐπομένην δὲ πρῶϊν μετέβη πρὸς τὸν Δὲ Γρασέν. Συνεκάλεσεν ἀμέσως τοὺς δανειστάς ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ συμβολαιογράφου, παρ' ᾧ ἦσαν κατατεθειμένοι οἱ τίτλοι· προσῆλθον δὲ πάντες. Καίτοι δανεισταί, ὑπῆρξαν ἀκριβεῖς, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν. Τότε δὲ ὁ πρόεδρος Δὲ Βομφών, ἐν ὀνόματι τῆς δεσποινίδος Δὲ Γρανδέ, ἐπλήρωσεν εἰς αὐτοὺς τὸ κεφάλαιον καὶ τοὺς ὀφειλομένους τόκους. Ἡ πληρωμὴ τῶν τόκων ὑπῆρξε καταπληκτικὸν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φαινόμενον ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν Παρισίων.

Ἀφοῦ κατεχωρίσθη ἡ ἐξόφλησις, καὶ ὁ Δὲ Γρασέν ἐπληρώθη διὰ τοὺς κόπους του διὰ δώρου πενήντα χιλιάδων φράγκων, ὅπερ προσέφερεν αὐτῷ ἡ Εὐγενία, ὁ πρόεδρος μετέβη εἰς τὸ μέγαρον Δωβριών, κ' εὗρεν ἐκεῖ τὸν Κάρλον καθ' ἣν στιγμὴν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, μετὰ βαρυτάτους λόγους τοῦ πενθεροῦ του. Ὁ γέρον μακρήσιος εἶχε δηλώσει εἰς αὐτὸν πρὸ μικροῦ, ὅτι δὲν ἤθελε γίνεαι γαμβρός του, εἶμι ὅταν ἐπληρώνοντο πάντες οἱ πιστωταὶ τοῦ Γουλιέλμου Γρανδέ.

Ὁ πρόεδρος ἐνεχείρισεν ἐν πρώτοις τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

« Ἐξάδελφέ μου

« Ὁ κύριος πρόεδρος Δὲ Βομφών ἀνέλαβε νὰ σὰς ἐγχειρίσῃ τὴν ἐξόφλησιν ὅλων τῶν χρεῶν τοῦ θεῖου μου, καὶ ὁμολογίαν ἄλλην ἰδικὴν μου, δι' ἧς ἀναγνωρίζω ὅτι ἔλαβον τὸ ἀντίτιμον παρ'

ὄμων. Μὲ εἶπον ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πτωχεύσεως· ἐσκέφθη δὲ ὅτι ὁ υἱὸς ἀνθρώπου πτωχεύσαντος δὲν θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ νυμφευθῆ τὴν δεσποινίδα Δωδριῶν. Ἄληθως, ἐξάδελφέ μου· ἐκρίνατε ὀρθῶς περὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν τρόπων μου. Δὲν ἔχω βεβαίως τίποτε τοῦ μεγάλου κόσμου, δὲν γνωρίζω τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ οὐδὲ τὰς ἐξέεις τοῦ, καὶ δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ σὰς πρᾶσχω τὰς εὐχαριστήσεις ὅσας ἐπιθυμεῖτε νὰ εὐρετε ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Ἐφε εὐτυχῆς κατὰ τὰς κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις, εἰς τὰς ὁποίας θυσιάζετε τοὺς πρώτους μας ἔρωτας. Ἴνα συμπληρώσω τὴν εὐτυχίαν σας δὲν δύναμαι νὰ σὰς προσφέρω ἄλλο ἢ τὴν τιμὴν τοῦ πατρὸς σας. Χαίρετε. Θὰ ἔχετε πάντοτε πιστὴν φίλην, τὴν ἐξαδέλφην σας

«EYGENIAN».

Ὁ πρόεδρος ἐμεῖδισε πρὸς τὴν ἐπιφώνησιν, ἦν δὲν κατώρθωσε νὰ καταστείλῃ ὁ φιλοδόξος ἐκεῖνος λαμβάνων τὴν ἐπίσημον πράξιν τῆς ἐξοφλήσεως.

— Θ' ἀναγγεῖλωμεν, εἶπε πρὸς αὐτόν, ἀμοιβαίως πρὸς ἀλλήλους τοὺς γάμους μας.

— Ἄ! νυμφεύσεθε τὴν Εὐγενίαν; Χαίρω πολύ. Εἶνε καλὴ κόρη. Ἄλλὰ, ὑπέλαβεν, ἐξ αἰφνιδίου ιδέας ὀρμώμενος, εἶνε πλουσίαι λοιπὸν;

— Εἶχαν, ἀπήντησεν ἐμπικτικτικῶς ὁ πρόεδρος, δεκαεννέα σχεδὸν ἑκατομμύρια πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν, ἀλλὰ σήμερον ἔχει μόνον δεκαεπτὰ.

Ὁ Κάρλος προσεῖδε τὸν πρόεδρον ἠλιθίως.

— Δεκαεπτὰ ἑκατ...

— Δεκαεπτὰ ἑκατομμύρια, μάλιστα κύριε. Θὰ ἔχωμεν νυμφευόμενοι ἑπτακοσίων πενήντα χιλιάδων λιβρῶν εἰσόδημα.

— Φίλτατέ μου ἐξάδελφε, εἶπεν ὁ Κάρλος ἀναλαμβάνων πῶς ἀτάραχον ἦθος, ἠμποροῦμεν ἐξαιρέτα νὰ φανώμεν χρήσιμοι πρὸς ἀλλήλους.

— Συμφωνῶταί, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Ἴδού πρὸς τοῦτοις καὶ ἐν μικρὸν κιβώτιον τὸ ὅποιον ὀφείλω νὰ παραδώσω εἰς τὰς γειράς σας, προσέθηκεν ἀποθέτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ κιβώτιον, ὅπερ περιεῖχε τὴν κομμωθῆκην.

— Λοιπὸν, φίλτατέ μου, εἶπεν ἡ κυρία μαρκησία Δωδριῶν, εἰσερχομένη χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὸν Κρυσώ, μὴν ἀνησυχῆς δι' ὅσα σοῦ εἶπεν ὁ κλυμένος ὁ Δωδριῶν, τοῦ ὁποίου εἶχε γυρίσει τὰ μυκὰ ἢ δοῦκισσα Σωλιέ. Τίποτε, τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τὸν γάμον σου.

— Πολὺ καλὰ, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Κάρλος. Τὰ τρία ἑκατομμύρια, τὰ ὅποια ὀφείλουν ἄλλοτε ὁ πατήρ μου ἐπληρώθησαν χθές.

— Τοῖς μετρητοῖς; εἶπεν ἐκείνη.

— Μέχρι λεπτοῦ, κεφάλαια καὶ τόκοι. Ἡ μνήμη τοῦ πατρὸς μου εἶνε τώρα ἀκηλίδωτος.

— Τί ἀνοησία! ἀνέκραξεν ἡ πενθερά.

Ποῖος εἶνε αὐτός ὁ κύριος; εἶπεν εἰς τὸ οὐς τοῦ γαμβροῦ τῆς, βλέπουσα τὸν Κρυσώ.

— Ἄνθρωπος τὸν ὅποιον ἔχω εἰς τὰς ὑποθέσεις μου, ἀπήντησεν ἐκεῖνος ταπεινῆ τῆ φωνῆ.

Ἡ μαρκησία ἐχαίρεισεν ἀλαζόνως τὸν κύριον Δὲ Βομφῶν.

— Βλέπω ὅτι ἠρχίσμεν νὰ φαινόμεθα ἤδη χρήσιμοι πρὸς ἀλλήλους, εἶπεν ὁ πρόεδρος λαμβάνων τὸν πῖλόν του. Χαίρετε, ἐξάδελφέ μου.

— Μὲ περιπαίζει, θαρρῶ, αὐτὸς ὁ χωριάτης. Τί ὄρεξιν θὰ εἶχα νὰ τοῦ χῶσω εἰς τὴν κοιλιὰ ἐξ δάκτυλα σιδήρου!

Ὁ πρόεδρος εἶγεν ἀναχωρήσει.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ κύριος Δὲ Βομφῶν, ἐπιστρέψας εἰς Σωμύρην, ἐδημοσίευσεν τὸν μετὰ τῆς Εὐγενίας γάμον του. Μετὰ ἐξ δὲ μῆνας διωρίζετο ἐρέτης ἐν Ἀνζέ.

Πρὶν ἢ καταλίπῃ τὴν Σωμύρην, ἡ Εὐγενία ἐχώνευσεν τὸν χρυσὸν τῶν κοσμημάτων, ἅτινα τοσοῦτον χρόνον ἦσαν πολύτιμα εἰς τὴν καρδίαν τῆς, καὶ κατασκεύασε δι' αὐτῶν καὶ τῶν οὐτακισχιλίων φράγκων τοῦ ἐξαδέλφου τῆς χρυσὸν διακρίον, ὅπερ προσήνεγκεν εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, ἐν ἣ τοσοῦτον ἄλλοτε εἶχε προσευχηθῆ ὑπὲρ ἐκείνου. Διένειμε δὲ ἄλλως τὸν καιρὸν αὐτῆς μεταξὺ Ἀνζέ καὶ Σωμύρης. Ὁ σύζυγός τῆς, ἐπιδειξάμενος ἀφοσίωσιν ἐν πολιτικῇ τινι περιστάσει, ἐγένετο πρόεδρος ἐνὸς τμήματος τοῦ ἐφετείου καὶ πρόεδρος γενικῶς μετ' ὀλίγα ἔτη. Ἀνέμενε δὲ τὰς προσεχέεις βουλευτικὰς ἐκλογὰς, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ κοινοβούλιον. Ὁρέγετο ἤδη τὴν θέσιν τοῦ ὀμοτίμου, καὶ τότε...

— Τότε λοιπὸν, ὁ βασιλεὺς θὰ ἦν ἐξάδελφός του, ἔλεγεν ἡ Ἀννέτα, ἡ μεγάλη Ἀννέτα, ἡ κυρία Κορνουαγέ, εἰς ἣν ἡ κυρία τῆς ἀνήγγελε τ' ἀναμένοντα αὐτὴν μεγαλεῖα.

Οὐχ ἦττον ὁ κύριος πρόεδρος Δὲ Βομφῶν, ὅστις εἶχε πλέον ἐντελῶς καταργῆσει τὴν πατρωνυμίαν Κρυσώ, δὲν κατώρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς φιλοδόξους ιδέας του. Ἀπέθανε τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀφ' ἧς ἐξελέχθη βουλευτῆς Σωμύρης.

Ὁ Θεός, ὁ πάντα βλέπων καὶ ἀσφαλῶς πλῆκτων, ἐτιμῶρει αὐτὸν βεβαίως διὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς του καὶ τὴν δικανικὴν δεξιότητα, μεθ' ἧς, τῆ συνεργείᾳ τοῦ Κρυσώ, εἶχε συντάξει τὸ γαμικὸν αὐτοῦ συμβόλαιον, καθ' ὃ οἱ δύο μελώνυμοι ἐδώρουν πρὸς ἀλλήλους ἐκ περιπτώσει ἀτεκνίας πάντα αὐτῶν τὰ κτήματα, κινητὰ καὶ ἀκίνητα ἀνεξαιρέτως, εἰς πλήρη ἰδιοκτησίαν, παραιτούμενοι τῶν περὶ ἀπογραφῆς τύπων κ.λ. Ἡ ῥήτρα δὲ αὕτη ἐξηγεῖ τὸν βαθὺν σεβασμὸν, ὃν εἶχε διακρῶς ὁ πρόεδρος πρὸς τὴν θέλησιν καὶ τὴν μόνωσιν τῆς κυρίας Δὲ Βομφῶν.

Αἱ γυναῖκες ἀνέφερον τὸν κύριον πρόεδρον ὡς ἕνα τῶν εὐγενεστέρων καὶ ἀβροτέρων ἀνδρῶν

ἐλυποῦντο αὐτόν, καὶ κατηγοροῦν μάλιστα πολυλάκις τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνίατον λύπην τῆς Εὐγενίας, μεθ' ὅλης τῆς σκληρᾶς ἠδυλογίας, ἧς εἰσὶν αἱ γυναῖκες ἱκαναί.

— Ἡ κυρία Δὲ Βομφῶν πρέπει νὰ ἦνε πολὺ ἄβρωστη, διὰ ν' ἀφήνῃ μόνον τὸν σύζυγόν τῆς. Ἡ ταλαίπωρη! Θὰ ἱατρευθῆ ἀρά γε γρήγορα; Τί νὰ ἔχη; Γαστρίτιδα, καρκίνον; Διατί δὲν συμβουλευέται τοὺς ἱατροὺς; Τώρα τελευταῖα ἐκίτρισε πολὺ. Διατί δὲν πηγαίνει εἰς τὸ Παρίσι νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς μεγάλους ἱατροὺς; Πῶς δὲν ἐπιθυμεῖ ν' ἀποκτήσῃ κανένα παιδάκι; Ἀγαπᾷ, λέγουσιν, πολὺ τὸν ἀνδρα τῆς. Διατί δὲν τοῦ δίδει ἕνα κληρονόμον, . . . μετὰ τὸσα πλοῦτη; Ἄν τὸ κάμναι ἀπὸ ἰδιοτροπίαν, . . . εἶνε ἀμαρτία. Ὁ καυμένος ὁ πρόεδρος!

Ἡ Εὐγενία, πεπρωκισμένη τὴν λεπτὴν ἐκείνην αἰσθητικότητα, ἦν ὀξύνει διὰ τῆς διακρῶς μελέτης ὃ ἐν μονώσει βιῶν καὶ ἀναπτύσει ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου προσπίπτοντος εἰς τὴν σφαῖραν του, εἰθισμένη δὲ διὰ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῆς νὰ μαντεύῃ τὰ πάντα, ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ πρόεδρος ἐπεθύμει τὸν θάνατον τῆς, ἵνα μείνῃ κύριος τῆς ἀπείρου ἐκείνης περιουσίας, ἣν εἶχον ἐτι ἀυξήσει αἱ κληρονομίαι τοῦ θεοῦ του συμβολαιογράφου καὶ τοῦ θεοῦ του ἀββᾶ, οὓς ἠυδόκησεν ὁ Θεός νὰ καλέσῃ παρ' ἑαυτῶ. Ἡ ταλαίπωρος ἀπόκλειστος ὤκτειρε τὸν πρόεδρον. Ἡ δὲ θεία Πρόνοια ἐξεδίκησεν αὐτὴν διὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὴν ἄτιμον ἀδιαφορίαν συζύγου, σεβομένου, ὡς τὴν ἀσφαλεστάτην τῶν ἐγγυήσεων, τὸ ἀπελπι πάθος δι' οὐ ἐτρέφετο ἡ Εὐγενία. Ἡ ἀπόκτησις τέκνου δὲν θὰ ἦτο δι' αὐτόν ἢ καταστροφή πασῶν τῶν ἐγώιστικῶν του ἐλπίδων καὶ πάσης φιλοδόξου ἀπολύσεως, ἣν ὠνεῖετο ὁ πρόεδρος;

Οὕτως ὁ Θεός ἔχουσε πλημμύραν χρυσοῦ ἐπὶ τῆς δεσμωτίδος, εἰς ἣν ὁ χρυσὸς ἦν ἀδιάφορος, καὶ ἦτις ἐπόθει τὸν οὐρανὸν, καὶ ἔζη, εὐσεβῆς καὶ ἀγαθὴ διὰ λογισμῶν ἁγίων, ἐπικουρος ἐν τῷ κρυπτῷ παντὸς δυστυχούς.

Ἡ κυρία Δὲ Βομφῶν ἐχῆρευσεν ἐν ἡλικίᾳ τριακοντατριῶν ἐτῶν, ἔχουσα εἰσόδημα οὐτακισίων χιλιάδων λιβρῶν, ὥραία δ' ἔτι, ὡς δύναται νὰ ἦνε ὥραία ἢ προσεγγίζουσα εἰς τὰ τεσσαράκοντα γυνή.

Ἡ μορφή τῆς εἶνε λευκή, ἡρεμῶς, ἀτάραχος. Ἡ φωνὴ τῆς γλυκεῖα καὶ βαθεῖα. Οἱ τρόποι τῆς ἀπλοῖ. Ἐχει πᾶσαν τὴν εὐγένειαν τῆς ὀδύνης, καὶ πᾶσαν τὴν ἁγιότητα γυναικῶς, ἧς δὲν ἐμόλυνε τὴν ψυχὴν ἢ ἐπαρῆ τὸν κόσμου, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν τραχύτητα τῆς γράϊας κῆρας καὶ τὰς μικρὰς ἐξέεις τοῦ ἐπαρχιωτικοῦ βίου. Καίτοι ἔχουσα εἰσόδημα οὐτακισίων χιλιάδων, ζῆ ὡς εἶχε ζήσει ἡ πτωχὴ Εὐγενία Γρανδέ· δὲν ἀνάπτει πῦρ ἐν τῷ δωματίῳ τῆς,

εἰμὴ ὅσάκις ἐπέτρεπεν ἄλλοτε ὁ πατήρ τῆς ν' ἀνάπτηται ἡ ἐστία τῆς αἰθούσης, καὶ σθενῶναι αὐτὸ κατὰ τὸ ἐπὶ τῆς νεότητός τῆς ἰσχύον πρόγραμμα. Ἐνδύεται πάντοτε, ὡς ἐνεδύετο ἡ μήτηρ τῆς. Ἡ ἐν Σωμύρῃ οἰκία, οἰκία ἀνήλιος, ψυχρά, σκιερά, μελαγχολικὴ, εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς τῆς. Σωρεῖ ἐπιμελῶς τὰ εἰσοδήματα τῆς, καὶ ἴσως ἤθελε φανῆ καὶ φειδωλή, ἂν δὲν διέψευδε τὴν κακολογίαν δι' εὐγενούς χρήσεως τοῦ πλοῦτου τῆς. Φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα, γηροκομεῖα, χριστιανικὰ σχολεῖα διὰ τὰ παιδιά, βιβλιοθήκη δημοσίᾳ πλουσίως προικισθεῖσα, μαρτυροῦσι κατ' ἔτος κατὰ τῆς μομφῆς τῆς φιλαργυρίας, ἣν προσάπτουσι τινες εἰς αὐτὴν. Καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῆς Σωμύρης ἐκαλλύνθησαν ὑπ' αὐτῆς.

Ἡ κυρία Δὲ Βομφῶν, ἣν χλευαστικῶς ἀποκαλοῦσι δεσποινίδα, ἐμπνέει θρησκευτικὸν εἰς πάντας σεβασμὸν. Ἡ εὐγενὴς αὕτη καρδία, ἣν ἐπαλλον τὰ τρυφερώτατα τῶν αἰσθημάτων, ἐμελλεν οὕτω νὰ ὑποταχθῆ εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ ἀνθρωπίνου συμφέροντος· τὸ χρῆμα ἐμελλε νὰ περιβάλλῃ διὰ τῆς ψυχρᾶς αὐτοῦ χροῖας τὸν οὐράνιον ἐκεῖνον βίον καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ δυσπιστίαν πρὸς τὰ αἰσθήματα εἰς γυναῖκα, ἣτις ἦτο ὅλη αἰσθημα.

— Σὺ μόνη μ' ἀγαπᾷς! ἔλεγε πρὸς τὴν Ἀννέταν.

Ἡ χεὶρ τῆς γυναικῶς αὐτῆς θεραπεύει τὰς κρυφὰς πληγὰς πάσης οἰκογενείας. Ἡ Εὐγενία βαδίζει πρὸς τὸν οὐρανὸν, συνοδευομένη ὑπὸ μακρᾶς σειρᾶς ἀγαθοεργιῶν. Τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς τῆς μετριάξει τὰς μικρότητας τῆς ἀνατροφῆς τῆς καὶ τὰς ἐξέεις τῆς πρώτης τῆς ζωῆς.

Τοιαύτη ἡ ἱστορία τῆς γυναικῶς αὐτῆς, ἣτις ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου· ἦτις, δημιουργηθεῖσα ὅπως γείνη λαμπρὰ σύζυγος καὶ μήτηρ, οὔτε σύζυγον ἔχει, οὔτε τέκνα, οὔτε οἰκογένειαν.

Ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν γίνεται λόγος περὶ νέου αὐτῆς συνοικεσίου. Οἱ ἐν Σωμύρῃ ἀσχολοῦνται περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ μαρκησίου Δὲ Φροαφῶν, οὐτινος ἡ οἰκογένεια ἀρχίζει νὰ πολιορκῆ τὴν πλουσίαν χήραν, ὡς εἶχον ἄλλοτε πράξει οἱ Κρυσῶ.

Ἡ Ἀννέτα καὶ ὁ Κορνουαγέ εἶνε διατεθειμένοι, λέγεται, ὑπὲρ τοῦ μαρκησίου· ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο ψευδέστερον. Οὔτε ἡ Ἀννέτα οὔτε ὁ Κορνουαγέ ἔχουσι τόσον πνεῦμα, ὥστε νὰ ἐνοήσωσι τὴν διαφθορὰν τοῦ κόσμου.

Ἡ «Βρετανικὴ ἱατρικὴ ἐφημερίς» ἀναφέρει λίαν ἐνδιαφέροντα πειράματα, δι' ὧν ὁ ἱατρός κ. Payne κατώρθωσε νὰ φωτίσῃ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος διὰ τῆς ἡλεκτρικῆς λυχνίας τοῦ Swan. Ἀνάλογα πειράματα ἐξετέλεσεν ἐν Γαλλίᾳ ὁ κ. Troué.

ΑΘΗΝΑΙ

[Υπό Καρόλου δι Μουή].

Συνέχεια· ἰδί σελ. 171.

Γ'.

Ὁμολογῶ, ὅτι εὐρεθεὶς ἐνώπιον τῆς Ἀκροπόλεως κατελήφθην ὑπὸ ἀρρήτου συγκινήσεως. Ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν φοιτῶμεν εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ὄνειροπολοῦμεν νὰ ἴδωμεν αὐτήν, πολλοὶ δέ, καίπερ καθ' ἅπαντα τὸν βίον ἕνα τρέφοντες διακατῆ πόθον, νὰ εἰσέλθωσι ποτε εἰς τὸν ἱερὸν περίβολον, κωλύονται ὑπὸ τῶν περιπεισιῶν τῆς τύχης νὰπολεύσῃσι τοῦ εὐτυχήματος τούτου. Ὅταν δ' ἡ Μοῖρα εὐδοκήσῃ νὰ παράσῃ εἰς τινὰ τὴν χάριν ταύτην, δὲν δύναται οὗτος, καὶ μὴ πρὸς βῆρος τῶν σκεπτικῶν, νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν Παρθενῶνα ἀπαθῆς καὶ χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ παλλομένην ἰσχυρῶς τὴν καρδίαν του. Ἐγνώρισα ἄνδρα, ὅστις καίπερ ἰδὼν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἀλλαγῇ θαυμασία θεάματα, ὅμως ἀβελήτως ἀπεκάλυψε τὴν κεφαλὴν, ὅτε διήλθε τὴν οὐδὸν τῶν Προπυλαίων· βεβαίως δὲν προσεκύνη οὗτος τὴν πολιούχον θεόν, ἀλλὰ τὸ αἰδίδως καλόν.

Ἡ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀνοδος γίνεται ἐκ κλιτύος, ἐπιπροσθούσης τῶν βράχων καὶ τῶν γηραιῶν τειχῶν τῆς ἀθηναϊκῆς ἀκρας· ἡ οὐδὲ ἐπισκιάζεται ὑπὸ γλοαζόντων δένδρων, πυκνὰ δὲ νέφη κονιορτοῦ ἐγείρονται ὁσάκις πνέει ἄνεμος· καίτοι φαντάζεσαι, ὅτι εἶνε κονιορτός εἰκοσιν αἰώνων, ἀλλ' ὅμως εὐρίσκεις αὐτὸν πυκνότερον καὶ ἀδρότερον τοῦ δέοντος, καὶ ἄσμενος φθάνεις εἰς τὸ πυλίδιον, ὅπερ καχύποπτος φύλαξ—μὲ παρηκολούθει κατὰ πόδα κατὰ τὸν ἐν τῇ Ἀκρόπολει περιπάτόν μου— σοὶ ἀνοίγει ἀντὶ μικροῦ φιλοδορήματος. Διελθὼν ὑποκάτω καμάρων, εὐρίσκεισαι εἰς τοὺς πόδας κλιτύος, καλυπτομένης ὑπὸ ἀγρίων βοτανῶν καὶ τεμαχίων μαρμάρων. Ἐμπροσθέν σου δεξιόθεν ὑπάρχει κλίμαξ μαρμαρίνη, καὶ ἀριστερόθεν ἀνέρονται ἐπίσης παραλλήλως ταύτη βαθμίδες τινές. Ἄνω δ' ἐπὶ τοῦ ἰσοπέδου μαρμαρίνοι ἀναβαθμοί, πρὸ διπλῆς σειρᾶς κίωνων ἐκ λευκοῦ μαρμαρίου, δεσπόζουσι καθ' ἅπαν τὸ πλάτος τοῦ διαπέδου. Ταῦτά εἰσι τὰ Προπύλαια.

Δὲν εἶμαι ἀρχαιολόγος, οὐδ' ἀξιώ νὰ περιγράψω ἐπιστημονικῶς τὴν Ἀκρόπολιν· ἄλλοι ἐπελάθοντο τοῦ ἔργου τούτου, καὶ μετ' ἐπιτυχίας ἤγαγον αὐτὸ εἰς πέρας, ἰδίᾳ δ' ὁ Beulé ἔγραψε περὶ τῆς Ἀκροπόλεως σύγγραμμα, οὐ μὲν γὰρ ἡ ἀξία, καίτοι παρετηρήθησαν ἐν αὐτῷ λάθη τινά. Εἶμι ταπεινὸς περιηγητής, σημειούμενος ἐντυπώσεις καὶ κατατάσσων ἀναμνήσεις· περιορίζομαι δὲ μᾶλλον εἰς τὴν ἐκθεσὶν τῶν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐντυπώσεων, ἢ εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτῶν τούτων τῶν πραγμάτων. Ὡς

εἰς ἐμὲ ἐφάνη, ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καταλαμβάνεται τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ βεθέος, τοῦ πικροῦ καὶ ὀδυνηροῦ συναισθήματος τῆς φθορᾶς. Τὰ ἀετώματα τοῦ Μνησικλέους ἐξηφανίσθησαν, ἀτάκτως δὲ κείνται σεσωρευμένα χαμαὶ συντρίμματα μαρμάρων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων ὀρθοῦνται αἱ κίονες ἐν θλιβερῇ μεγαλειῇ. Τὰ πάντα περὶ αὐτὰς ἀνάστατα, καταπεπτωκότα τὰ κιονόκρανα καὶ τὰ ἐπιστύλια· αὐταὶ δ' ὑψοῦσι μελαγχολικῶς ὑπεράνω τῶν ἀκονθῶν καὶ τῶν θάμνων τοῦ λόφου τὰς ὑπὸ τῆς ἱεροσυλίας τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀνθρώπων λελωθιμένας βάσεις καὶ τὰς ἀσπερθεῖς κορυφὰς αὐτῶν. Ἄλλ' ὅσῳ ἐταστικώτερον παρατηρεῖς αὐτάς, τοσοῦτω ταχύτερον ἐκλείπουσιν αἱ πρῶται ἐντυπώσεις· τότε δ' ἐνὸς βλέμματος περιλαμβάνεις τὴν τε πρόσασιν καὶ τὰς ἐκατέρωθεν προβεβλημένας δύο πτέρυγας, καὶ κατανοεῖς ὅτι αἰσθημα ἀρμονίας ἐπιβάλλεται εἰς τὴν ψυχὴν σου μετὰ δυνάμει ὑπερόχου. Δὲν ἔχει πλέον τὸ σεπτὸν μνημεῖον τὸ σχῆμα, ὅπερ ἐφαντάσθη ὁ ποιήσας αὐτό, ἀλλὰ προσλαμβάνει κάλλος νέον, παραδόξον, ἀποτελούμενον ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἰδέας τοῦ καλλιτέχου καὶ ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς εικόνας τῆς ἐρημώσεως, τῆς φθορᾶς, τῶν ἐρειπίων. Αἱ λευκαὶ κίονες, ἐστερημένα τῶν κοσμοῦντων τῶν πάλαι αὐτὰς ἀετῶν καὶ ἀναγλύφων καὶ ἀγαλμάτων, περιλαμπόμεναι καὶ σήμερον ὡς ἄλλοτε ὑπὸ τῶν χρυσῶν ἀκτίνων τοῦ ἀπτικῆς ἡλίου, ὀρθοῦνται ἐν γαληνῇ μεγαλειότητι. Ὁ γλαυκὸς αἰθὴρ κατακλύζει αὐτάς, ὁ ἄνεμος θωπεύει τοὺς σπονδύλους των, πτηνὰ ἐπικαθίζονται ἐπὶ τῶν κορυφῶν καὶ ἀνθη καλυκίζουσι παρὰ τὰς βάσεις αὐτῶν· ἡ χαρμονὴ τῶν πραγμάτων συγχέεται τῇ λύπῃ αὐτῶν καὶ ἀποτελεῖται οὕτω θεσπέσια τις ἀρμονία τῆς περιβαλλομένης τὰ προαιώνια λείψανα φθορᾶς καὶ τῆς ἰλαρότητος τῆς φύσεως. Ἡ τοῦ προπυλαίου δεξιῶσις εἶνε εὐμενῆς ἄμα καὶ σεμνὴ· καταλαμβάνεται συγχρόνως ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν διάνοικαν τοῦ καλλιτέχου καὶ ἐξ ἀλγεινοῦ συναισθήματος ἐνώπιον τοσοῦτων ἐρειπίων, ἀλλὰ καὶ θαμβοῦσαι ἐκ τοῦ φωτός τοῦ ζωογονοῦντος τὴν αὐστηρότητα τῆς στοᾶς.

Ἐν τῇ ἀριστερᾷ πτέρυγι τῶν Προπυλαίων ὑπάρχει αἶθουσα, ἣν καλοῦσι Πινακοθήκην. Λέγεται ὅτι τὸ πάλαι ἦσαν ἐν αὐτῇ ἀνηρημένοι πίνακες. Ἴσως ἀριστουργήματα τοῦ Ζεύξιδος, ὃ οὐδεὶς Ἑλλήν καλλιτέχνης ἦν ἐφάμιλλος κατὰ τὴν ἀκριβείαν τῶν περιγραμμάτων· τοῦ Παρρασίου, τοῦ ἐξέχοντος κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ χρωματισμοῦ, ἢ τοῦ Ἀπελλοῦ, ὅστις βραδύτερον κατώρθωσε νὰ συνδυάσῃ ἐν ταῖς γραφαῖς αὐτοῦ τὸ ἀνηρόν τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τὸ γλαφυρὸν τῆς γραφίδος τῶν προκατόχων του, ἴσως τοιαῦτα ἀριστουργήματα ἐκεί-

λυπτον τοὺς νῦν γυμνοὺς καὶ ψυχροὺς τοίχους τῆς πινακοθήκης¹. Ἐν αὐτῇ ἀπόκεινται πολυάριθμα λείψανα γλυπτικῶν ἔργων· ἐδῶ κεφαλαὶ ἠρωτηριασμένοι, ἄνευ ἐκφράσεως τινος· ἐκεῖ κορμοὶ ἀμορφοὶ καὶ κολπούται μὲν τεχνικῶς τὸ περιβάλλον αὐτοῦς ἱμάτιον, καὶ χαρίζονται εἰς αἱ πτυχαί, ἀλλ' ὅποια ἡ ἀξία κορμοῦ ἀκεφάλου· ἐλλειπόντων τοῦ σώματος καὶ τοῦ προσώπου, ὅποια ἡ ἀξία τῶν θαυμασιῶν ἐκείνων χειρῶν, ἃς ποθεῖς νὰ ἐβλεπες ἀνεχούσας κανὴ ἢ καλὰθους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀρρηφύρων, ἢ συμπτυσσοῦσας μετ' αἰδήμονος χειρονομίας τοὺς κυματισμοὺς τῆς ἐσθῆτος ἀπτικῆς παρθένου; Ἐν τῷ ξενωτρόφῳ τούτῳ μουσεῖῳ οὐδὲν εὐρίσκεται ἀκέραιον ἀγαλμα, οὐδὲν ἔργον συγκινούν τὴν ψυχὴν νομίζεις δ' ὅτι βλέπεις φύρδην ἐσκορπισμένα λείψανα δεδηλωμένων ἱερῶν.

Δὲν θὰ εἰσέλθωμεν ἀκόμη εἰς τὸν ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς περίβολον. Πρὸ τῆς νοτίου τῶν Προπυλαίων πτέρυγος ἐγείρονται αἱ λεπταὶ κίονες τετραγώνου ναῖσκου, ἀνέχουσαι ζωφόρον ἐφ' ἧς εἰσὶν ἐγγεγλυμμένα χαριέστατα ζώδια· ὁ ναῖσκος ἀφιέρωται τῇ ἀπτέρῳ Νίκῃ. Ἐν τῷ στενῷ τούτῳ ναϊδίῳ, καθιερωμένῳ εἰς λατρείαν ἀκραϊφῶς ἐθνικῆν, ἦν ἐναποθεθειμένον πολλῶ πρὸ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους, κατὰ τὸ λέγειν τῶν ἀρχαιολόγων, ζῶνον πανάρχαιον, ἔργον τῆς πρὸ τοῦ Φειδίου ἱερατικῆς(;) τέχνης, σύμβολον τῆς ἐσθῆς ἐν Ἀθῆναις προσηλωμένης νίκης, καθὸ ἐστερημένης τῶν πτερῶν. Ἦν δὲ οὗτο εἶδος παλλαδίου, φυλασσόμενον ἐν τῷ σηκῷ. Εἶτε δ' ἦν σύγχρονον τοῦ Θησέως καὶ τῆς νίκης αὐτοῦ κατὰ τοῦ Μινωταύρου, ὡς ἐπίσειον οἱ εὐσεβεῖς ἐρασταί, εἶτε ἐτέθη τούναντιον ἐκεῖ ἀργότερον, ἐν χρόνῳ καθ' ὃν δὲν εἶχον ἀκόμη ἐξέουρι οἱ καλλιτέχνη τὸν τύπον τῆς πτερωτῆς Νίκης, αἱ Ἀθῆναι ὑπελάμβανον τὸ μυστηριώδες εἶδωλον ὡς ὑπόστασιν τῆς πολιούχου θεοῦ, τῆς πάντοτε παρούσης ἐν τῇ προσφιλεῖ αὐτῇ πόλει Ἀθηνᾶς². Ὅπόσοι ἐνθερμοὶ φιλοπάτριδες εὐχαὶ ἀντήχησαν πολλάκις ἐν τῷ ναῖ τούτῳ! Καὶ ὅμως αἱ Ἀθῆναι, δεόμεναι τῇ Ἀπτέρῳ Νίκῃ, παρεγνώριζον τὸ μέλλον καὶ τὴν ἀληθῆ δόξαν αὐτῶν. Ὁ προορισμὸς

1. Ἐν τῇ πινακοθήκῃ ἦσαν πίνακες τοῦ Πρωτογένους, τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ ἄλλων ἴσως ζωγράφων, κατὰ τῆς μαρτυρίας τοῦ Πλουτάρχου, τοῦ Σατύρου παρ' Ἀθηναίων, τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Πλινίου. Ἐκ δὲ τῶν τελευταίων παρατηρήσεων τοῦ Bohn (Die Propyläen. Berlin, 1882) προκύπτει, ὅτι αἱ εἰκόνες οὗτοι τοιοῦτοι ἦσαν, οὗτε ἐκ τῶν τοίχων ἐξηρατῶντο, ἀλλ' ἦσαν πιθανῶς πίνακες περικεχυμένοι, ἐναποθεθειμένοι δ' ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν τοίχων. Σ. τ. Μ.

2. Ὁ ναῖς τῆς Ἀπτέρου Νίκης, ὡς καλεῖ αὐτὸν ὁ Πανσανίας, ἢ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, ἐκτίσθη μετὰ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὰ Προπύλαια. Περὶ δὲ τοῦ ἐν αὐτῷ εἶδωλον οὗτο μόνον γινώσκωμεν ἐκ μαρτυριῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὅτι ἦν ἄπτερον, ἔχον ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ βῆσαν, ἐν δὲ τῇ ἐξουσίῳ κράνος· καὶ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπίσειον αὐτὴν Νίκην αὐτόθι· ἀεὶ μενεῖν, οὐκ ὄντων πτερῶν». Σ. τ. Μ.

τῆς πόλεως δὲν συνίστατο εἰς τὴν εὐτυχῆ ἐκβασιῶν ἐπιχειρημάτων ἀποκλειστικῶς τοπικῶν καὶ ἰδιοτελῶν, ἀνωφελῶν δὲ τῷ κόσμῳ, δι' ὧν ἐξασφαλιζέται ἐπὶ τινὰ ἔτη ἡ ὕλική καὶ κτηνώδης ὑπεροχὴ ἐνὸς ἔθνους. Ὁ προορισμὸς αὐτῆς ἦν ἀπείρως εὐρύτερος καὶ ὑψηλότερος, ἦτο νὰ νικήσῃ νίκας πτερωτῆς, νὰ ἐπεκτείνῃ πέραν τῶν ἑρίων τῆς καὶ μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τῆς γῆς τὰ ἀφθίτα ἀποτελέσματα τῶν κατὰ τῶν βαρβάρων πολεμικῶν θριάμβων αὐτῆς, δι' ὧν ἔσσωσε τὸν πολιτισμὸν ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς βαρβαρότητας. Ἡ ἀκαταγώνιστος μεγαλόνοια αὐτῆς προώριστο νὰ διατρέξῃ τὸ σύμπαν μετ' ὀρμῆς μεγαλοῦργου, οὐδαμοῦ δ' εὐρίσκουσα κώλυμα, νὰ περιίπταται μετέωρος ὑπεράνω λαῶν κατακτηθέντων. Ὄντως δ' ἐκ τῆς ἱερᾶς ἀκρας τῆς Ἀκροπόλεως— καὶ ἐν τούτῳ δὲν ἠπαύωντο αἱ Ἀθῆναι— ἔμελλεν ἡ Νίκη νὰ ἐξορμήσῃ ὡς ἀετός, ὠκεανούς καὶ ὄρη διασχίζουσα, καταλείπουσα δ' ἐν τῷ στενῷ σηκῷ τὸ παμπάλαιον ζῶνον, τὸ οὐδεμίαν ἔχον σχέσιν πρὸς τὴν ἀληθῆ Ἀθηνᾶν, πρὸς τὸ ἰδεῶδες καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ κοσμοπολιτικὴ καὶ παναρίστη τέχνη ἐξέπτῃ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκ τοῦ ἀγλαοῦ βράχου, ἐν ᾧ ὁ Ἰκτινὸς καὶ ὁ Φειδίας ἐστήσαν τὸν Παρθενῶνα.

Ἐξερχόμενοι τῆς μεγάλης τῶν Προπυλαίων αἰθούσης, εὐρισκόμεθα ἐν ἀπλέτῳ φωτῇ, ὑπὸ τὸν εὐρὺν οὐρανόν. Φθάνομεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ὁπότεν εἰσι συνοπτα τὰ κυανουγῆ τῆς θαλάσσης πλάτη, τὸ ἀπτικὸν πεδίον, ὁ ὀλιγοδενδρὸς Ὑμητός, ἡ μελανωπὴ σειρὰ τῆς Πάρνηθος, οἱ ὄξεις τοῦ Λυκαβήττου βράχοι, αἱ λευκαὶ οἰκίαι τῶν Ἀθηναίων, αἱ εἰς Μαραθῶνα καὶ εἰς Ἐλευσίνα ἀγουσαὶ ὁδοὶ, κρυπτόμεναι ἐνιαχοῦ ἐν ταῖς πτυχαῖς τῶν ὄρεων, περαιτέρω δὲ ἡ ἀρμονικὴ διαγραφὴ τοῦ Πεντελικοῦ. Ἐν τῷ καλλιλαμπεῖ ἐκείνῳ χώρῳ παρίσταται αἰφνης ἐνώπιόν σου τὸ θαυμασιώτατον καὶ φοβερώτατον ἄμα τῶν ἐρειπίων, ὁ Παρθενῶν, ὁ κατακεραυνωθείς ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, ἀτιμωθείς ὑπὸ τῶν Τούρκων, ληστευθεὶς ὑπὸ τοῦ λόρδου Ἐλγιν, τὸ θῦμα τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ χρόνου, ἡμιπεπτωκῶς, φέρων ἀπανταχοῦ τὰ σημεῖα ἱεροσύλου λάθης, κατὰ μιστοὺς συντρίμματων, ὡσεὶ δεινότατος σεισμὸς ἠγωνίσθη λυσσῶδῶς νὰ ἐπισωρεύσῃ ἐπάλληλα θρύμματα ἀγαλμάτων καὶ κίωνων· καὶ ὅμως ὀρθῶν τὸν θρηγνὸν καὶ τὰ λείψανα τῶν κίωνων μετὰ τηλικούτου μεγαλείου, ὡστε θάμβος αἰφνίδιον σὲ καταλαμβάνει, ὡς συνέβη βεβαίως εἰς πάντας τοὺς φιλοκάλους ἄνδρας, οἵτινες ἀπὸ δισχιλίων ἐτῶν ἐστήσαν ἐν τῇ θέσει, ἐν ἣ εὐρισκόμεθα ἡμεῖς, ἐνώπιον τῶν ἐκπεπρωμένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου στύλων, καὶ οἵτινες βεβαίως ἐκλιναν, ὡς ἡμεῖς, εὐλαβῶς τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς ὀπτασίας τοῦ ἀπαραιμίλλου καλοῦ.

ταφρονητικής υπεροχής, ἢν ὁ καλλιτέχνης, οἶνει προαισθημένους τὰς μελλούσας δοκιμασίας αὐτῶν, ἀπὸ τῶν χρόνων ἤδη τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Πλάτωνος, ἀπετύπωσεν ἐπὶ τῶν ἀπλανῶν ὀμμάτων καὶ τῆς αἰωνίου ἀταραξίας αὐτῶν.

[Ἐπειὰ τὸ τέλος].

N. F. ΠΟΛΙΤΗΣ.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑἼΛΟΥΡΟΥ

Τὰ κατωτέρω περίεργα ἱστορήματα περὶ αἰλίουρου ἐξάγονται ἀπὸ τοῦ συγγράμματος τοῦ κ. Φ. Λενορμάν, «La grande Grèce», οὗτινος καὶ ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἐμνημονεύσαμεν. Ἀφηγοῦμενος ὁ ἔξοχος οὗτος ἀρχαιολόγος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς πόλεως τοῦ Τάραντος τὰ τῆς ἐν αὐτῇ κεραιμοποιίας, καὶ τὰ τῶν τύπων καὶ εἰκόνων τῶν ταραντινῶν ἀγγείων, ἐπιφέρει ἐν κεφαλῶν δεκάτῳ:

«Ἐπειδὴ ὁ λόγος ἤγαγεν ἡμᾶς εἰς τὰ εἰκονισμένα ἀγγεῖα, τὰ τέως γνωστὰ ὡς ἀπουλιανὰ ἢ λευκανιανὰ, ἀλλ' ὄντα καταγωγῆς κυρίως ταραντινῆς, ἃς πραγματευθῶμεν γεγενοῦς περίεργον, ὅπερ ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων ἐξάγεται, προσεπιμαρτυρούμενον καὶ ὑπὸ τῶν νομισμάτων, ὅτι δῆλα δὴ οἱ Ταραντινοὶ, μόνου τῶν Ἑλλήνων, εἶχον ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν τὸν αἰλίουρον ὡς ζῶον κατοικίδιον.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῆς IB' δυναστείας, ὅ ἐστι πρὸ 3000 ἐτῶν, ἐκέκτηντο τὸν αἰλίουρον, παραλαβόντες, φαίνεται, τότε ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Ἄνω Νείλου, καὶ ἀποδώσαντες αὐτῷ τὸν χαρακτηριστικὸν ἱεροῦ ζῴου, ἐνταῦθα δὲ καὶ οἰκιακοῦ. Ἐκτοτε ἡ συνήθεια τοῦ τρέφειν αἰλίουρους κατέστη ἐν τῶν κυρίων χαρακτηριστικῶν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ βίου, καὶ διετηρήθη ἐπὶ πολὺ ἰδιόζουσα ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν.

Ὁ κατοικίδιος αἰλίουρος δὲν μνημονεύεται οὐδὲ ἀπαξ ἐν τῇ Βίβλῳ, καὶ ἄγνωστον ἂν ἔσχε ποτὲ ὄνομα ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ. Ὡσαύτως ἱχνος τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ δὲν εὐρίσκειται ἐν ταῖς βιβλίαις καὶ ταῖς παραστατικαῖς μνημείοις τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων. Τὸ ζῶον τοῦτο οἱ Ἄριοι ὡσαύτως δὲν εἶχον ἐξημερωμένον ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῶν ἱστορικῇ περιόδῳ, πρὸ τῆς διασπάσεως αὐτῶν εἰς πολλοὺς κλάδους. Ἡ ἕσπαστος τοῦ αἰλίουρου εἰς τὸν πολιτισμὸν τοῦ κόσμου τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ἡ διασπορὰ αὐτοῦ εἰς τὴν Δύσιν ἐγένετο βραδύτερον, ὡς θέλομεν καταδείξει παρακατιόντες.

Ἐν πρώτοις παρατηρήτεον ὅτι ὁ αἰλίουρος τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, οἷος παριστάται ἐν ταῖς μνημείοις καὶ μομαῖαις, διαφέρει κατ' εἶδος τοῦ ἡμετέρου κοινοῦ αἰλίουρου, ὅστις κατάγεται ἐκ τοῦ ἀγρίου αἰλίουρου τῶν δασῶν μας (*Felis castus L.*) ἐνῶ κατὰ τὸν Rüppel, ὁ κατοικίδιος αἰλίουρος τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων κατήγετο ἐκ τοῦ *Felis maniculatae*, εἶδους ζῴουτος ἔτι ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει ἐν τῇ Ἄνω Νουβίᾳ ἢ ἐν τῇ Αἰγυπτίᾳ Σουδάν. Ἀληθές ὅτι τινὲς τῶν παρ' ἡμῖν ποικιλιῶν τοῦ αἰλίουρου, ἐν ἄλλαις ὁ αἰ-

λίουρος τῆς Ἰσπανίας, ὃ ἢ ἀρχὴ ἀνάγεται ἐν τῇ Ἰβηρικῇ χερσονήσῳ εἰς τὰς ἀραβικὰς εἰσβολὰς, προέρχονται ἐκ τῆς νοθεύσεως τῶν ἄνω δύο εἰδῶν. Ἐγένετο λοιπὸν εἰς Εὐρώπῃν εἰσαγωγὴ ἐν ταύτῳ καὶ τοῦ ἀρχαίου αἰγυπτιακοῦ αἰλίουρου καὶ ἐξημέρωσις τοῦ ἀγρίου, ὅστις ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει εἶνε ἰθαγενὴς τῶν δασῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸν ὅποιον οἱ κάτοικοι τῶν παραλιμνίων χωρίων τῆς Ἑλβετίας ἐθήρευον καὶ ἔτρωγον ὡς θήραμα. Ἐκ τούτων προκύπτει συμπέρασμα ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἐὰν ὁ αἰλίουρος ὡς ζῶον κατοικίδιον εἶνε νέον ἐν Εὐρώπῃ, κατ' ἀρχὰς ἐγένετο ἢ εἰσαγωγὴ τοῦ ξένου εἶδους, καὶ ὅτι κατὰ μίμησιν ἐγένετο κατόπιν ἀρχὴ ἐξημερώσεως τοῦ ἰθαγενοῦς ἀγρίου εἶδους τῆς Εὐρώπης. Τὸ αὐτὸ συνέβη εἰς τοὺς Σημίτας, καὶ ὁ Ἄραψ συγγραφεὺς Καζβίνης διακρίνει ὡς δύο ζῴα, ὅπως διάφορα, τὸν ξένης καταγωγῆς κατοικίδιον αἰλίουρον, καὶ τὸν ἀγρίον τῆς δυτικῆς Ἀσίας, ὅστις εἶνε ὅμοιος τῷ σήμερον παρ' ἡμῖν δικαιτωμένῳ.

Πλὴν τῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Τάραντος, ἃς θέλω ἀναφέρει, ἢ εἰκὼν τοῦ αἰλίουρου δὲν ἀπαντᾷ εἰς οὐδὲν μνημεῖον τῆς ἐλληνικῆς τέχνης. Οὕτω δὲ πάντες οἱ συγγραφεῖς τῆς Ἀττικῆς περιόδου θεωροῦσι τὸν αἰλίουρον (ἐκ τοῦ αἰόλου καὶ οὐρά, δῆλα δὴ τὸ ζῶον, ὅπερ αἶρει τὴν οὐρὰν του) ὡς ζῶον ἀγρίον, βιοῦν εἰς τὰ δάση τῆς Ἑλλάδος. Τοιοῦτος περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἐγίνωσκον αὐτὸν ὡς κατοικίδιον μόνον ἐν Αἰγύπτῳ, ἐνθα ὁ Ἡρόδοτος σημειοῖ τὸν ἱερὸν αὐτοῦ χαρακτηριστικόν. Ἐθεώρουν δ' αὐτὸν ἄλλως, καὶ ὡς ἀποκλειστικῶς ζῶον κακοποιῶν, ὅπερ ἐξήτουν νὰ καταστρέψωσι, καὶ μὴ χρήσιμον παρὰ μόνον διὰ τὸ δέρμα. Εἰς τῶν κωμικῶν ἔφερον ἐπὶ σκηνῆς Ἑλληνα καὶ Αἰγύπτιον. Ὁ Ἕλληνας συγκρίνων τὰ ἦθη τῶν δύο λαῶν, ἔλεγεν: «Ἐὰν ἰδῆς αἰλίουρον νὰ ὑποφέρει, συγκινεῖσαι, ἐγὼ αἰσθάνομαι εὐχαρίστησιν νὰ φρονεῖς αὐτὸν καὶ ἐκδέρω».

Οἱ Ἕλληνας πρὸς καταστροφὴν τῶν ποντικῶν, εἶχον ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν τὴν *νυφίτσαν*, ἣτις ὅμως διετέλει οὔσα ἐν αὐταῖς ἐν καταστάσει οὐχὶ τόσο ἡμέρω. Αἱ ἀποδείξεις ὡς πρὸς τοῦτο εἶνε σαφεῖς, καὶ ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις ὅ,τι γράφει ὁ Dureau de La Malle ἐν τοῖς «Annales des sciences naturelles» τοῦ 1829, καὶ ὁ καθηγητὴς Rolleston ἐν τῷ *Journal of anatomy and physiology* τῆς Κανταβριγίας τοῦ 1868. Ἡ νυφίτσα, ἢ τὸ στήθος ἔχουσα λευκὸν, ἐν καταστάσει ἡμέρω ἐκαλεῖτο *γαλῆ*, ὄνομα ὅπερ διετήρησεν ἐν τῇ νεοελληνικῇ καλουμένη *γαλίτσα* καὶ *γαλίδα*. Ἐτερον δὲ εἶδος ἱκτινός, τὸ *κουράδι*, (ἢ ἀτσίδι τῶν Βυζαντινῶν, ἢ *ζουρίδα* τῶν Κρητῶν, ἢ *ἱσως* καὶ *σαμουῖρι* Σ. Μ.) ὃ θεώρουν ὡς ἀνεπίδεκτον ἐξημερώσεως, διεκρίνετο ὑπὸ τὸ ὄνομα *γάλη ἀγρία ἢ ἱκτινὸς* ἢ

τελευταία λέξις διατηρεῖται ἔτι ἐν ταῖς Κυκλάδι ὑπὸ τὸν τύπον *ἱκτινὸς*. Οἱ Βυζαντινοὶ δὲ συγγραφεῖς τοῦ μέσου αἰῶνος πρῶτον, ὡς ὁ Μοσχόπουλος, ὠνόμασαν τὸν αἰλίουρον *γαλῆν*, ἀφοῦ ἀντικατέστησε τὴν νυφίτσαν, ὡς πρὸς τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς τῶν μυῶν. Ἐν τοῖς ἀρχαίοις δὲ χρόνοις δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τὴν πραγματικὴν τῆς λέξεως *γαλῆς*.

Ἐνῶ δὲ ἡ Ἑλλάς ἀπεποιεῖτο ν' ἀποδεχθῆ τὸν αἰλίουρον, προτιμῶσα τὴν *γαλῆν*, ἢν ἀνέτρεφε, πρὶν ἢ γίνῃ γνωστὸν αὐτῇ τὸ ζῶον τῆς Αἰγύπτου, οἱ Ἑτρούσκοι διὰ τοῦ θαλασίου ἐμπορίου, ὅπερ ἤσκουν αὐτοὶ οὗτοι, καὶ διὰ τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ διετήρουν μετὰ τούτων οἱ Καρχηδόνιοι, παρέλαβον τὸν αἰλίουρον συγχρόνως μετὰ τῶν πολυκριθμῶν τεχνουργημάτων τῆς Αἰγύπτου, θεωροῦντες αὐτὸν ζῶον πολύτιμον, οὐτινος ἢ κτήσις ἐπεζητεῖτο ὡς ἰδιόζουσα πολυτέλεια. Αἱ τοιχογραφίαι πολλῶν τάφων τῶν πόλεων Καιρέας καὶ Ταρκενίας παριστῶσιν αἰλίουρους ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων μεγιστάνων τῆς Ἑτρούριας (*Lucumo*), τρέχοντας ὑπὸ τὰς τραπέζας, ἐπὶ τῶν ἀνακλίντρων τῶν αἰθουσῶν μετ' ἄλλων κατοικιδίων ζῴων, ἐνίοτε δὲ ἔχοντας καὶ μὴν εἰς τὸ στόμα. Ἡ τελευταία παράστασις μαρτυρεῖ ὅτι οἱ Ἑτρούσκοι ἐξετίμησαν τὰς ἰδιότητας τοῦ αἰλίουρου ὡς θηρευτοῦ τῶν μυῶν. Πανταχοῦ δὲ εἰκονίζεται ὁ αἰγύπτιος αἰλίουρος, καὶ οὐχὶ ὁ ἰθαγενὴς.

Οἱ Ταραντινοὶ ὡς πρὸς τὸν αἰλίουρον ἔπραξαν ὅ,τι καὶ οἱ Ἑτρούσκοι, προέβησαν δὲ καὶ εἰς τὸ νὰ δώσωσιν αὐτῷ καὶ θέσιν μᾶλλον οἰκίαν. Ἀπόδειξις δὲ τούτου πραγματικῆ ἐξάγεται, οὐχὶ τόσο ἐκ τοῦ νομίσματος τοῦ Τάραντος, ἐνθα ἡ εἰκὼν τοῦ ζῴου τούτου φέρεται ὡς τύπος πρόσθετος, σύμβολον ἀτομικῶν ὑπευθύνου ἀρχόντος, διότι ὁ τύπος τοῦ αἰλίουρου ἐν τῷ νομίσματι ἠδύνατο νὰ εἶνε καὶ ἀγρίου καὶ ἡμέρου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξάγεται ἐξ ἄλλων μνημείων, ἅτινα μέχρι τοῦδε δὲν περιεγράφησαν, καὶ τὰ ὅποια ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ σπουδάσω κατὰ τὴν περιόδειάν μου.

Ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τοῦ Τάραντος, εἶδον μικρὸν ἀγγεῖον καλῆς τέχνης, ἔχον τὸ σχῆμα ἀρκετάλου, ἐφ' οὗ εἶνε εἰκονισμένος ἐφηβός, περιβεβλημένος εὐρὺν χιτῶνα, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ βράβδου, φέρων ὑπὸ μᾶλιν ἀλέκτορα μαχητὴν, αἰλίουρος δὲ ἐκ τῆς κνήμης αὐτοῦ ὑψοῖ τὴν κεφαλὴν καὶ ζητεῖ νὰ συλλάβῃ τὸν ἀλέκτορα. Ἡ παράστασις αὕτη ἔχει ὁμοιότητα καταπληκτικὴν πρὸς τὸν τύπον καλῶν ἀργυρῶν νομισμάτων τῆς τελειοτάτης τέχνης, ἐφ' ὧν παριστάται ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ Τάρας καθήμενος ἐπὶ δελφίνου, ἐν ᾧ ἀναγνωρίζεται ἢ προσωποποιεῖται τοῦ δήμου τῆς πόλεως Τάραντος, ἀφ' ἑτέρου δὲ νέος ἀνὴρ καθήμενος, κρατῶν ἐν τῇ

δεξιᾷ πτηνόν, τὸ ὅποιον αἰλίουρος ζητεῖ νὰ συλλάβῃ, στηριζόμενος ὀρθῶς ἐπὶ τοῦ ποδὸς τοῦ νέου. Ἐν τῇ θαυμασίᾳ συλλογῇ τοῦ Iatta ἐν Ρούβῳ, δύο ἀγγεῖα (ὑπ' ἀριθ. 1016 καὶ 1555), παριστῶσιν οἰκιακὰς σκηνὰς ἐν τῇ μιᾷ εἰκονίζεται νέα γυνὴ παίζουσα μετὰ αἰλίουρου, ὃν ἔχει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἢ ἑτέρα δὲ ὡσαύτως παριστᾷ γυναῖκα, ἢ ὅποια ἐτέρπετο δεικνύουσα εἰς αἰλίουρον κάτοπτρον, ὅπως ἰδῆ τὴν εἰκόνα του ἀντανακλωμένην. Αἱ παραστάσεις αὗται ἀναμφισβήτως μαρτυροῦσιν ὅτι οἱ Ταραντινοὶ ἔτρεφον ἰδιόζουσαν ἀγάπην πρὸς τοὺς αἰλίουρους, καὶ ὅτι ἐκόμιζον τούτους ἐξ Αἰγύπτου, ὅπως ἄλλων μερῶν κάτοικοι ἔφερον κυνάρια ἐκ Μελίτης.

Τὸ παράδοξον δὲ εἶνε ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι, καίπερ ἔχοντας τὸ παράδειγμα τῶν Ἑτρούσκων καὶ Ταραντινῶν, πολὺ βραδέως παρεδέχθησαν τὸν αἰλίουρον ὡς ζῶον οἰκιακὸν καὶ θηρευτικὸν τῶν μυῶν. Ἐν τοῖς κειμένιοις τῶν συγγραφέων μέχρι τοῦ τέλους τῆς πρώτης ἑκατονταετηρίδος μ.Χ. βλέπομεν ὅτι ἐν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς οἰκίαις ἀνετρέφετο ἢ *mustela*, ἣτις ἦτο αὐτὸ τὸ ζῶον, τὸ καλούμενον *γαλῆ* ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ Πλάτου καὶ τοῦ Πλινίου. Τὸ ζῶον τοῦτο ὠνόμαζον κατ' ἀρχὰς *felles* ἢ *felis*, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ Οὐάρονος. Ὁ Κολουμέλλας καὶ Φαίδρος μεταχειρίζονται τὸ ὄνομα τοῦτο ὅπως ὀνομάσσωσι τὴν ἱκτινὰ. Ἀπὸ τοῦ τέλους δὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς δημοκρατίας, διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου ὀνομάσθη αὐτὸς ὁ κυρίως αἰλίουρος, ὅστις κατέστη γνωστὸς ἔκτοτε τοῖς Ῥωμαίοις. Ὁ Κικέρων μεταχειρίζεται τὸ ὄνομα *felis*, ὁμιλῶν περὶ τῶν ἱερῶν αἰλίουρων τῆς Αἰγύπτου. Παρὰ Πλινίῳ τὸ ὄνομα *felis* σημαίνει ὡσαύτως τὸν αἰλίουρον, ἀλλὰ οὗτος μνημονεύει τούτου ὡς ζῴου ἀγρίου, καίτοι εἶχεν ἰδεῖ αὐτὸν θηρεύοντα ἐν ταῖς οἰκίαις μῦς, καὶ περιέγραψεν ἀκριβῶς τὸν τρόπον, ὃν μετεχειρίζετο πρὸς τοῦτο. Εἶχον δὲ τῶν αἰλίουρους τινὰς, οὓς μετήνεγκον ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ὡς ζῴα σπάνια. Ἐπὶ μωσαϊκοῦ τῆς Πομπηίας εἰκονίζεται αἰλίουρος συλλαμβάνων περιστερὰν, ἢν ζητεῖ νὰ καταφάγῃ. Εἶνε δὲ οὗτος ὄρατος αἰλίουρος τῆς Περσίας ἢ τῆς Ἀγκύρας, ποικιλία διάφορος τοῦ εἶδους τοῦ αἰγυπτιακοῦ, καὶ ὅμοια ταῖς ἐξημερωθείσας ἐνομῆς ὑπὸ τῶν Ἀριο-Ἰνδῶν, μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγου. Εἰς τὴν αὐτὴν ποικιλίαν τοῦ εἶδους τούτου ἀνήκει καὶ ὁ αἰλίουρος, ὁ εἰκονιζόμενος ἐπὶ ἀναγλύφου Ῥωμαϊκοῦ τοῦ Μουσείου τοῦ Καπιτωλίου, ἐνθα φαίνεται γυνὴ παίζουσα λύραν καὶ διδάσκουσα αἰλίουρον νὰ χορεύῃ, ἔχουσα ἀνηρημένα εἰς σχοινίον δύο πτηνὰ, τὰ ὅποια ὁ αἰλίουρος ζητεῖ ὀρθῶς ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν νὰ φθάσῃ.

Ὁ περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου ἀκμά-

σας Βαθρίκας παρεισάγει εις τούς μύθους αὐτοῦ τὸν κατοικίδιον αἴλουρον, ἀλλ' οἱ κριτικοὶ ἀνεκάλυψαν πολυκρίθμους ἐνδείξεις τῆς συριακῆς καταγωγῆς τῶν μύθων αὐτοῦ. Κατὰ τὴν δευτέραν ἑκατονταετηρίδα μ. Χ., ὁ Αἴλιανός γράφει ὅτι ὁ αἴλουρος δύναται νὰ μάθῃ νὰ παραινῆ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες περιποιῶνται αὐτόν. Φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὸ ζῷον ὡς ἔχον τὴν ιδιότητα ταύτην ἢ μόνον ἐν Αἰγύπτῳ. Ὁ Fabretti ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἐπιγραφῶν, παραθέτει καὶ ἐπιτύμβιον λίθον τῆς Ρώμης, τῆς α' ἢ β' ἑκατονταετηρ. ἐφ' οὗ εἶνε γεγλυμμένος αἴλουρος βαδίζων, πρὸς δῆλωσιν μεταφορικὴν τοῦ ὀνόματος τῆς τεθλαμένης ἐκεῖ Calpurnia Felicula. Τὸ ἐπίθετον Felicula, σημαίνει μικρὸν αἴλουρον, ἀναφάνεται κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον. Τέλος κατὰ τὴν δ' ἑκατοντ. ἡ χρῆσις τοῦ αἰλίουρου κατέστη γενικὴ ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ κόσμῳ, ὡς ζῶου οἰκιακοῦ· συγχρόνως δὲ ἀναφάνεται καὶ τὸ ἀληθὲς ὄνομα catus, ὅφ' ἔεινε γνωστὸν τὸ κατοικίδιον τοῦτο ζῷον. Ἀναφέρεται δὲ πρῶτον ὑπὸ Παλλαδίου, καὶ ἐν ἐπιγράμματι τῆς λατινικῆς ἀνθολογίας.

Ὁ σοφὸς Pictet παραδέχεται μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ πολυμαθείας καὶ αὐθεντίας ὅτι τὰ ὀνόματα τοῦ αἰλίουρου εἰς πάσαις τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἀρχαίας ρίζας τῆς γλώσσης τῶν Ἀρίων, ἀλλ' ὅτι εἶνε μεταγενέστερα, ὅτι ὅλα παράγονται ἐκ τῆς λατινικῆς catus, ἣτις μετέβη εἰς τὴν γλώσσαν τῶν βυζαντινῶν ὑπὸ τὸν τύπον κάτος. Διὰ τῶν Ῥωμαίων λοιπὸν ἡ κατοικίδιος γαλῆ διεσπάρη εἰς τὴν Δύσιν, παραλαβόντων τούτων ἐκ τῆς Ἀνατολῆς μετὰ πολλῶν ἄλλων συνηθειῶν τῶν ἀνατολικῶν λαῶν. Ἄλλ' ὁ ἐξοχὸς φιλόλογος τῆς Γενεύης προβαίνει περαιτέρω, λέγων ὅτι ἡ λέξις catus φέρει ἐν αὐτῇ τὴν ἀπὸδειξιν τῆς χώρας, ἐξ ἧς οἱ Ῥωμαῖοι τὸ πρῶτον παρέλαβον τὸν κατοικίδιον αἴλουρον, ὡς καὶ ἑτέρας συνηθείας συριακῆς. Catus παράγεται ἐκ τῆς συριακῆς gatō ἀραβιστί gitt.

Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ συριακῇ ἡ λέξις cato ἔχει πηγὴν ξενικὴν, μὴ συγγενεῦσαι πρὸς σημιτικὴν ρίζαν. Ἐνταῦθα ὁ Pictet, ἀνερευθὼν τὴν ἱστορίαν τῆς λέξεως, δίδει τὸ νῆμα, τὸ ὁδηγοῦν εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ ζῶου ἀπὸ λαοῦ εἰς λαόν. Ἀποδεικνύει δ' ὄντως ὅτι ἡ λέξις ἀρχικῶς προήλθεν ἐκ τῶν ἀφρικανικῶν γλωσσῶν, τῆς τῶν Βορνοῦ, gāda, τῆς τῶν Νουβίων, kadiska κτλ. Παρατηρητέον δὲ μόνον ὅτι ἐν τῇ ἀλύσει ταύτῃ τῆς μεταβιβάσεως τοῦ ὀνόματος διακρίβηται ἢ Αἰγυπτιακὴ γλώσσα· διότι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αἰγυπτιακῇ τὸ ὄνομα τοῦ αἰλίουρου ἦτο mau καὶ ἐν τῇ κοπτικῇ schau. Ἄλλὰ παρατηροῦντες ὅτι τὸ ἀραβικὸν ὄνομα τοῦ αἰλίουρου συγγενεῖται πρὸς τὸ ἐν χρῆσει παρὰ τοῖς μεσημερινοῖς λα-

οῖς τῆς Αἰγύπτου, ἐξάγομεν πιθανῶς ὅτι διὰ τούτων εἰσῆχθη εἰς τὸς Ἄραβας διὰ τῆς Ὑμεμένης, ἣτις εἶχε συχνὴν ἐπιμιξίαν μετὰ τῶν γαιτοικιδίων ἀφρικανικῶν παραλίων. Οὕτω δὲ ὁ κατοικίδιος αἴλουρος, ὃν οἱ Σημίται τῶν παρναρχίων χρόνων τῆς Γραφῆς δὲν παρέλαβον ἐκ τῆς Αἰγύπτου, θὰ μετεκομίσθη βραδύτερον ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Ἄνω Νείλου, καὶ ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ ἐκ ταύτης εἰς Συρίαν, ἐξ ἧς μετεκομίσθη εἰς Ρώμην καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην.

Α. Μ.

Ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς «Ἐστίας» ἀναφέρομεν ἐκάστοτε τὰς πρὸς τὸ Μουσεῖον τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων γινόμενὰς δωρεὰς διαφόρων ὄπλων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων ἀνηκόντων εἰς ἱστορικὰ πρόσωπα τοῦ μεγάλου ἰθνηκοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821. Τῇ παραλήσει ἡμῶν ἡ Διοίκησις τῆς Σχολῆς ἐδηρσιόθη νὰ μᾶς παραχωρήσῃ κατάλογον τῶν ἀντικειμένων τούτων, ὃν εὐχαρίστως δημοσιεύομεν ἑνταῦθα. Σ. τ. Δ.

Μουσεῖον

ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ

Ἐν τῷ Μουσείῳ τούτῳ ὑπάρχουσι κατατεθειμένα τὰ ἐπόμενα ἀντικείμενα·

Τέσσαρα ὄπλα πλατύστομα (τρομπόνια), ἀνήκοντα εἰς τὰ ναυτικά πλοῖα τοῦ Ἀγῶνος, δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ἐκ τοῦ Ναυστάθμου.

Ἐν ῥόπαλον ἐπαργυρωμένον, λάφυρον κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, ὅπερ ἀνήκειν εἰς τὸν Δυναστὴν τῶν Ἰωαννίνων Ἀλῆ Πασσᾶν, καὶ ὅπερ ἐκληροδοτήθη εἰς τὴν κυρίαν Εὐφροσύνην Βαλασαμάκη παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς ἀντιστρατήγου Ἀλεξίου Βλαχοπούλου.

Ἐν ζεύγος πιστολίων Ἀλβανικῶν ἀργυρῶν, ἅτινα ἀνήκον εἰς τὸν ἀντιστρατήγον Ἰωάννη Θ. Κολοκοτρώνην, τὸν ἐπικληθέντα Ferraior, καὶ δωρηθέντα παρὰ τοῦ κληρονομήσαντος αὐτὰ ἀντισυνταγματάρχου Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς κ. Π. Θ. Κολοκοτρώνη.

Τὸ ὄπλον τοῦ ἀντιστρατήγου Ἀλεξίου Βλαχοπούλου, ὅπερ ἔφερε κατὰ τὸν ἀγῶνα, δωρηθὲν παρὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ κυρίας Κασσάνδρας Ν. Μικούλη.

Μία σημαία Τουρκικὴ, κυριευθεῖσα κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰληψιν τοῦ Ἀγρινίου, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1821, δωρηθεῖσα ὑπὸ τῆς αὐτῆς κυρίας Κασσάνδρας Μικούλη, εἰς τὴν ἐκληροδοτήθη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς Ἀλεξίου Βλαχοπούλου.

Κιρκασικὴ μάχαιρα, ἔχουσα θήκη ἀργυρᾶν καὶ λαβὴν ἐξ ὀστέου, ἐξ ἑνὸς μέρους λευκοῦ καὶ ἐξ ἄλλου μέλανος, ἀνήκουσα εἰς ἀγωνιστὴν τοῦ 1821, ἐδωρήθη παρ' ἀνωνύμου.

Πιστόλιον καὶ παλάσκα ἀργυρᾶ καὶ ἐπιχρυσωμένα, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀντιστρατήγον Μα-

κρυγιάννην ἐδωρήθησαν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. Χρήστου Μακρυγιάννη, ὑπολοχαγοῦ τοῦ Μηχανικοῦ.

Τὸ ὄπλον (καρσοφίλι), ὅπερ ἔφερον ὁ Ἀλέξιος Γρίβας, ὁ ἐπικληθεὶς Γαρδικιώτης, ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. Χρήστου Γ. Γρίβα, ὑπαπιστοῦ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

Τὸ ὄπλον τοῦ ἀντιστρατήγου Σπύρου Μηλίου, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. Γ. Σ. Μηλίου, ἀντιμειράρχου τῆς χωροφυλακῆς.

Σπάθη κυρτὴ (πάλλα) καὶ ὄπλον πλατύστομον (τρομπόνιον) δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Δημ. Ἀνδρέου Κουντουριώτη, ἀνήκοντα εἰς τοὺς προγόνους αὐτοῦ κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα.

Ἀργυρῶν ἐπίχρυσον πιστόλιον, δωρηθὲν παρὰ τοῦ κ. Γ. Β. Πετμεζᾶ, ὅπερ ἀνήκειν εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ Βασιλεῖον Πετμεζᾶν, καὶ ὅπερ εἶνε τὸ πρῶτον κροτήσαν ὄπλον ἅμα τῇ τελευτῇ τῆς ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ τῶν Καλαβρύτων ὀρκωμοσίας.

Τηλεσκόπιον, ὅπερ ἀνήκειν εἰς τὸν κατὰ τὸ 1807 ἐν Λευκαδίᾳ ἐδρεύοντα Ῥώσον στρατηγόν, Ἑλληνα δὲ τὸ γένος Παπαδάπουλον, δωρηθὲν παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἥρωα Κατσαντώνην, ὅστις ἐδῶρθη αὐτὸ εἰς τὸν ἐγκριτότερον τότε ὀπαδόν που, βραδύτερον δὲ διαφνοστεφῆ στρατάρχην Καραϊσκάκη, ὅστις κατὰ τὴν ἐν Φαλήρῃ στρατοπέδευσιν τὸ 1821 τὸ ἐδῶρθη εἰς τὸν σύντροφον τῆς Κατσαντωνικῆς ἐποχῆς συνταγματάρχην Φραγκῆσον, παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ὁποίου ἐδωρήθη ἤδη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Σχολείου.

Διαβάτηριον τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου Ὑψηλάντου, δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ πρωτεργάτης τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας Ἀναγνωστόπουλος ὠδήγησεν αὐτόν ἐκ Ρωσίας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως, προσφερθὲν παρὰ τοῦ ἐν Λαμῖᾳ ἐγκατεστημένου κ. Ἰωάννου Γεωργιάδου.

Τὸ ὄπλον (καρσοφίλι) τοῦ ἀντιστρατήγου Διοβουνιώτου, δωρηθὲν παρὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κ. Ν. Γ. Διοβουνιώτου.

Τὸ ὄπλον (καρσοφίλι) τοῦ ὑποστρατήγου Δ. Ἀναστασοπούλου, προσφερθὲν παρὰ τῆς νύμφης αὐτοῦ κυρίας Μαρίας Θεοδώρου Δ. Ἀναστασοπούλου.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Σχολῆς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ὀπλισμοῦ μεσαιωνικῶν χρόνων, ὡς καὶ ὀπλισμοὶ τῶν ἀγρίων φυλῶν τῆς Ἀβυσσινίας.

Διὰ δὲ τὸ διδασκτικὸν τιμῆμα ὑπάρχουν 200 περίπου ὄπλα ἐξ ὧν τῶν συστημάτων μέχρι τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων, ὡς καὶ πάντα τὰ ἐν χρῆσει καὶ μὴ βλήματα πυροβόλων.

Περὶ χριστιανικοῦ τινος μεσαιωνικοῦ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΗΜΑΤΟΣ.

Μικρὸν ὀπτὴν πλίνθον, πρὸ ἐτῶν εἰς χειρᾶς μου περιελθοῦσαν, διαφυλάττω φέρουσαν μορφὴν ἀναγλύφου σφραγίδος. Ἡ πλίνθος εὐρέθη κατὰ τὸ ἔτος 1869 ἀνορυπτομένων θεμελιῶν οἰκίας τινὸς ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς πόλεως Αἰγίου, οὐ μακρὰν ἀρχαίου χριστιανικοῦ ναοῦ, ὅστις κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ ὠκοδομήθη ἐντὸς σπηλαίου τῆς ἀποκρήνου ὄχθης ἐν ἀπομιμήσει τῶν οἰκοδομῶν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ σύγχρονος τούτου. Οὐ πολὺ ἀπέχουσι τοῦ ναοῦ, γνωστοῦ τὰ νῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα Παναγίας τῆς Τρυπητῆς, ἐρείπια μοναχικοῦ ἱδρύματος ἢ ἱερομοναστηρίου, μέχρι τῶν ἡμερῶν τῆς ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως συντηρουμένου.

Ἐκ χειρῶνακτος, τοῦ πρώτου εὐρετοῦ, ὁ κέραμος ἔτυχεν ἐν χερσὶ φίλου προσώπου καλλιὸν εὐλαβομένου τὰ τοιαῦτα, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐγὼ αὐτὸν δωρηθέντα ἀνελάμβανον.

Ὁ κέραμος φέρει σχῆμα ὀρθογώνιον, ὡς φαίνεται ἐν τῇ ἀνω παρατιθεμένῃ εἰκόνι, μήκους 0,05 μ. πλάτους 0,04 1/2, ὀριζόμενον ὑπὸ τετραγώνου κρυσπέδου ἀναγλύφου. Ἐν μέσῳ τῷ ὀρθογώνιῳ δεῖκνυται σταυροῦ σχῆμα, ἀνάγλυπτον ὁσάυτως, πρὸς τὸ κρυσπέδον διττον, ὅθεν αἱ ἀραι αὐτοῦ προσεγγίζουσιν ἐπ' ὀλίγον διχοτομούμεναι. Ὁ σταυρὸς οὗτος διαίρει τὸ ὀρθογώνιον δάπεδον εἰς τέσσαρα τμήματα, ὃν ἕκαστον παριστᾷ ἀνάγλυπτα ψηφεία τινα προφανῶς τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. Ὁ παρατηρητὴς ὁδηγεῖται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καλῶς ἐκ τῶν ἰδίων ψηφείων καὶ φυσικῶς θεωροῦνται τρία τὰ κερφαλά Β, Σ καὶ V ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν πρώτην καὶ ἀνωτέραν σειρὰν. Δεξιόθεν τοῦ ἀνω καθέτου βραχίονος τοῦ σταυροῦ παρατηροῦνται τὰ ψηφεία Σ καὶ V. Τὴν κατωτέραν σειρὰν, ὑπὸ τοὺς ὀριζοντίους τοῦ σταυροῦ βραχίονας, ἀποτελοῦσι δεξιόθεν τρία ψηφεία ἰδιορhythμου γραφῆς καὶ ἀριστερόθεν ἑτεροῦ τρία. Ἐπὶ τῇ ὀρθῇ ἀναγνώσει τῶν ψηφείων δέον νὰ προσλάβωμεν ἐπακριβῆ ἐπίσης πυξίδα τὰ νῦντα

τοῦ κεράμου, ἅτινα ὑπὸ τοῦ τεχνουργοῦ ἐπλάσθησαν ἐν εἴδει μικροῦ λοφίσκου ἢ βράχως, διάτρητα ὄντα, πιθανῶς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς εὐχερσετέρας κατὰ τὴν χρῆσιν χειρήσεως, ἢ καὶ τῆς τυχόν ἀναρτήσεως τοῦ ὄλου μετὰ ταύτην. Τοῦ λοφίσκου, εἴτε τῆς χειρολαβίδος ταύτης, διατηρεῖται τὴν σήμερον τὸ ἥμισυ, φέρον τὸ μνηοειδὲς ὑπολειπόμενον τῆς διατρήτου ὀπῆς, ἀφ' οὗ ἀπεκόπη ποτὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ.

Ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἐξέλαβον τὸν κέραμον τοῦτον ὡς ἔκτακτον, ἢ καὶ σπάνιον ἀρχαιολογικὸν μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, εἰ μὴ τοῦ πρωτογενεοῦς χριστιανισμοῦ, δὲν ἔτυχον ὅμως νὰ ἔχω πρόχειρον ἐπιστημονικὸν τινα μίτον, ὅπως ἀποφανθῶ περὶ τῆς χρονολογίας, καθ' ἣν πράγματι ὁ κέραμος ἐπλάσθη. Ὑπολογιζόμενος τὸν τόπον, ὅπου ὁ κέραμος ἀνευρέθη, τὸ Αἴγιον, τμήμα τῆς Ἀχαΐας, ὅθεν τὸ φῶς τοῦ νέου θρησκευόμενου ἀνέλαμψεν ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων, ἐξέλαβον τὸ προφανῶς θρησκευτικὸν κειμήλιον ὡς ἔργον τεχνίτου μοναχοῦ, ὅστις παρὰ τῷ γειτνιαζόντι μοναστικῷ καθιδρύματι κατεργάζετο τοῦτο ἐν ἰδιορρυθμῷ καὶ βαναύσῳ τῆς γραφῆς μεθόδῳ, πιθανῶς πρὸς χρῆσιν σφραγίδος ἢ τύπου ἐπιβαλλομένου ἐπὶ τοῦ ἄρτου τοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσφερομένου.

Ἡ σαφεστέρως ἐρμηνεύει τῆς τε γραφῆς καὶ τῆς χρονολογίας τοῦ κεράμου ἐναπόκειται εἰς χεῖρας ἀνδρῶν ἐμπειροτέρων ἐμαυτοῦ περὶ τὴν ἐπιγραμματολογίαν, δυναμένων νὰ προσλάβωσι βοήθημα ἐκ τῆς παραβολῆς ὁμοίων τεχνουργημάτων σωζομένων ἐν τοῖς ἀρχαιολογικαῖς μουσεῖοις ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀνά τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, ἰδίως ἐν Ἰταλίᾳ. Φρονῶ πρὸς τοῦτοις, ὅτι εἰς διάγνωσιν τῶν καθ' ἕκαστα θέλει συμβάλλει μεγάλως ἡ παράθεσις διαφόρων βυζαντινῶν χειρογραφήματων, ἐκκλησιαστικῶν καὶ μὴ. Ἐμοὶ δὲ ἐπιτραπήτω νὰ ἀναφέρω, ὅτι ἐκ φιλοπεριεργίας ἰχνηλατῶν ἐν τοῖς προχείροις ἐμαυτοῦ βιβλίοις, παρετήρουν πρῶτον τὴν τυποπλαστικὴν λίαν ἀρχαίως ἐκδόσεως τοῦ Ἀριστοτέλους (*Aristoteles* Apantia excusa per Des. Erasmus Rotterdamum. Basiliae 1531*): ἀλλ' ἐν αὐτῇ οὐδὲν τι ἀνεῦρον παρομοιάζον ἢ παρεμφερὲς τῇ γραφῇ ἐν τῷ κεράμῳ. Ὅμως ἐκ τύχης εἶδον ἑλληνιστὶ γεγραμμένης ἐν τοῖς περιθωρίοις τῆς ἐκδόσεως τοῦ Σταγειρίτου διαφορῶν ἐπισημειώσεις, καὶ παρετήρουν ἐν πλείστασι λέξεσι τὸν τύπον τῆς γραφῆς παρεμφερῆ τῇ ἐν τῷ κεράμῳ. Τοῦ γεγονότος τούτου περιεργίας χάριν ἤδη μνεῖας ποιούμενος ἀναμένω νεωτέρας καὶ βασιμωτέρας κρίσεις ἐτέρων φιλομύσων περὶ τοῦ ἀνὰ χεῖράς μου χριστιανικοῦ ἀρχαιολογήματος.

Ἐν Μεσολογγίῳ, τῇ 28 Φεβρουαρίου 1883.

Δ^ο Ε. ΝΙΣΕΡ.

ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΧΗΡΕΥΣΑΣΗΣ

[Κατὰ τὸν Alphonse Karr].

Τῆς χήρας γυναικὸς τὸ πένθος διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρὸς διακρίεται εἰς διαφόρους περιόδους.

1η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Πλήρης ἀπελπισία· διαρκεῖ ἐξ ἑβδομάδας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ ἐνδυμασία εἶνε ἀπλοῦν μαῦρον φόρεμα μάλλινον, ἐπικάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἐκ μαύρης σκέπης καὶ περιώμιον τοῦ αὐτοῦ χρώματος. Ἡ ἀπελπισία δὲν ἀρμύζει εἰς ὄλας.

2α ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Θλίψις βαθεῖα, ἐντελής κατὰ πτωσις τῶν δυνάμεων· ἐπὶ ἐξ ἄλλιν ἐβδομάδας. Ἡ βαθεῖα θλίψις καταφαίνεται ἐκ τῆς ἐνδυμασίας, ἥτις ἐξακολουθεῖ οὕσα ἐκ μαύρου μαλλίνου ὑφάσματος, ἢ δὲ κατὰ πτωσις ἐκ τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς ὄντος τῶρα λευκοῦ χρώματος.

3η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Μετριασμός τῆς λύπης διὰ τῶν παρηγορητικῶν λόγων τῶν φίλων· ἡ θρηνοῦσα ἐλπίζει νὰ ἐπανεύρη τὸ προσφιλὲς ἀντικείμενον τῶν δακρύων τῆς εἰς ἄλλον κόσμον, καλλίτερον. — Τὰ μελαγχολικὰ αὐτὰ αἰσθηματὰ διαρκούσιν ἀκριβῶς ἐξ ἡμέρας καὶ ἐκδηλοῦνται διὰ φορέματος μαύρου μεταξωτοῦ ἀντικαταστήσαντος τὸ μάλλινον· τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς εἶνε ἀκόμη ἀπὸ λευκῆν σκέπην.

4η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Ἡ Πρόνοια ἐπουλόνη τὰ τραύματα τῆς καρδίας. Ἡ θλίψις δὲν ἔχει νῦν τὴν πρῶτην ζωηρότητα ἢ ἐκ διαλειμμάτων. Ἐνίσταται ἀλλοῦσα ἢ πενθοῦσα φαίνεται ἡσυχαστικὴ τὴν ἀτυχίαν τῆς, ἀλλ' αἰφνης μία τις περίστασις, ἀσχετος κατὰ τὸ φαινόμενον, τὴν ὑπενθυμίζει ἀποτόμως καὶ τὴν βυθίζει ἐκ νέου εἰς τὴν θλίψιν. Ἐν τούτοις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀναμνησκεται τὰ ἐλαττώματα τοῦ περιπαθήτου συζύγου, εἰς ἃ ὅμως ἀντιτάσσει ἀμέσως τὰ πολύτιμα προτερήματά του. Ἡ μονοτονία τοῦ πένθους καθίσταται ὀχληρὰ διὰ τὸν κόσμον· ὅθεν πρόπον νομίζεται νὰ ἐκδηλοῦται τοῦ λοιποῦ ἀπλῶς δι' ἀναμύξεως καὶ ἄλλου χρώματος εἰς τὸ μαῦρον· τὸ πρᾶγμα εἶνε ἐντελῶς τὸ ἴδιον καὶ οὕτω πρέπει νὰ ἐννοῆται.

5η ΠΕΡΙΟΔΟΣ.— Ἡ λύπη μετεβλήθη νῦν εἰς πρᾶξαν μελαγχολίαν, ἥτις θὰ διαρκέσῃ καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον βίον. . . ἐξ ἑβδομάδας. Τὸ τρυφερόν αὐτὸ καὶ συγκινητικὸν αἰσθημα ἐκδηλοῦται δι' ἐνδυμάτων ἀνοικτοῦ χρώματος, ἀλλ' ὁμοχρόων. Ὀλιγωτέρως εἶνε ἡ θλίψις διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μακαρίτου ἢ διὰ τὴν στέρησιν ἀναπληρωτοῦ.

N...

Ὁ λαθὼν εὐεργεσίαν τινὰ πρέπει νὰ τὴν ἐνθυμῆται — ὅχι νὰ τὴν ἐνθυμίζῃ ὁ παρσχωὼν αὐτὴν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ κ. Π* ἀνοίγει λίαν πρῶτὴ τὴν ἐξώπορτάν του διὰ νὰ ἀγοράσῃ τὸ τακτικόν του γάλα καὶ προσκαλεῖ τὸν πρῶτον διαβαίνοντα γαλακτοπώλην.

Ἄλλὰ πρὸς μεγάλην του ἐκπληξιν βλέπει τὸν γαλακτοπώλην νὰ γεμίξῃ τὸ δοχεῖόν του καθαρῶτατον νερόν.

— Τί εἶν' αὐτό; λέγει, νερὸ θὰ μοῦ πωλήσῃς ἐδῶ;

Καὶ ὁ γαλακτοπώλης μετ' ἀπορίας:

— Μπα, ἐξέλασα νὰ βάλω καὶ γάλα!

**

Ἡρώτων τὸν νεανίαν Π*, τοῦ ὁποῦ ἡ ἀφελεια πολλὰκις ἐνθυμίζει τὸν Ἀγαθόπουλον, πόσων χρόνων ἦτο ὁ νεώτερος ἀδελφός του.

— Σὲ δυὸ χρόνια, ἀποκρίνεται, θὰ ἔχουμε τὴν ἴδια ἡλικίαν.

**

Ὁ διάσημος πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Ἀγγλίας Φῶξ εἶχε δανεισθῆ μεγάλην ποσὰ παρὰ τραπεζιτῶν Ἰουδαίων, τὰ ὅποια ἤλπιζε νὰ τοῖς ἀποδώσῃ κληρονομῶν πάμπλουτόν τινα θεῖόν του. Ἄλλ' αἰφνης ὁ θεῖος νυμφεύεται καὶ μετὰ ἐν ἔτος ἀποκτᾷ υἱόν. Τοῦτο μαθὼν ὁ Φῶξ εἶπε: — Τὸ παιδί αὐτὸ εἶνε ὁ Μεσσίας· ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἰουδαίων.

**

Ἐν τῷ πλημμελειοδικεῖῳ.

Ὁ δικαστὴς πρὸς χωρικόν:

— Τώρα πρέπει νὰ ὀρκισθῆς, βάλε 'ς τὸ Εὐαγγέλιον τὸ δεξιὸν σου χέρι.

Ὁ χωρικός θέτει τὴν ἀριστεράν.

— Τὸ δεξιὸν εἶπα.

— Μὲ συμπάθειο κύρ δικαστή· ἂν σηκώσω τὸ δεξιὸν δὲν πιάνεται, γιὰτ' εἶμαι ζερβοχέρης.

**

Νεανὶς χωρική, ὑπηρέτρια παρὰ τῇ κυρίᾳ Μ*, ἠσθάνθη ὅτι ἦλθε καὶ δι' αὐτὴν ἡ ἐπιθυμητὴ ὥρα τοῦ ὑμεναίου καὶ ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν τῆς κυρίας τῆς, διὰ νὰ κάμῃ τὰ προικὰ τῆς. Ἡ κυρία τῆς δίδει 50 δραχμάς, καὶ τῆς λέγει νὰ τῆς φέρῃ νὰ ἰδῇ δὲ καὶ τὸν μελλονύμφόν τῆς. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Κατερίνα παρουσιάζει εἰς τὴν κυρίαν τῆς τὸν ἰδικὸν τῆς, ἕνα μικρόσωμον ἀσχημάνθρωπον.

— Οὐ, καυμένη, τῆς λέγει κατόπιν ἡ κυρία, ποῦ 'πῆγες καὶ τὸν διάλεξες τὸ γαμπρὸ!

— Μὰ, κυρία, λέγει ἀφελῶς ἐκείνη, ποῦ νὰ 'ἔρω καὶ καλλίτερο μὲ 50 δραχμάς ποῦ μοῦ δώσες!

**

Ἐπὶ τοῦ μνήματος συζύγου ἀποθανούσης τὸ ἐξῆς συγκινητικὸν παράπονον τοῦ ἀπαρηγορήτου συζύγου:

«Τὰ δάκρυά μου δὲν εἰμποροῦν νὰ τὴν ἐπαναφέρουν εἰς τὴν ζωὴν, καὶ διὰ τοῦτο κλαίω».

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Διατί οἱ λεγόμενοι μεγάλοι φαίνονται μεγάλοι; Διότι ὁ κόσμος συνυπολογίζει εἰς τὸ ὕψος των καὶ τὸν στυλοβάτην ἐφ' οὗ ἵστανται. Ὁ νόμος εἶνε πάντοτε νόμος, καὶ ἂν ἴστανται ἐπὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὄρους.

Τὸ ἀνθρώπινον γένος ζῆ δι' ἀνθρώπους τινὰς μόνον.

Κακὴ ἀπόφασις εἶνε ἐκείνη, τὴν ὁποῖαν δὲν δύναται τις νὰ μεταβάλῃ.

Οἱ ἄνθρωποι συνωσιζονται περὶ τὸν πλοῦσιον ὡς περὶ βρύσιν: ἕνα ἀντλήσωσιν.

Ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἵτινες ἔχουσι πλοῦτην, καθ' ὃν τρόπον λέγουσι περὶ ἄλλων ὅτι ἔχουσι πυρετόν. Ὁρθότερον θὰ ἦτο νὰ λέγεται τοῦναντίον ὅτι ὁ πυρετὸς κατέχει αὐτούς· ὁμοίως καὶ περὶ τῶν πλουσίων ὅτι τὰ πλοῦτη τους κατέχουσιν.

Ἐζήτησε τις ἀπὸ ὑπουργόν φίλον τοῦ πρᾶγμα ἀδικον, καὶ ἐπὶ τῇ ἀρνήσει ἐκείνου, πλήρης ἀγανακτήσεως τῷ εἶπε: — Τί μὲ ὠφελεῖ ἡ φιλία σου, ἀφοῦ δὲν μοῦ κάμνεις ὅ,τι σοῦ ζητῶ; — Καὶ ἐμὲ, ἀπεκρίθη ὁ εὐσυνείδητος ἄρχων, τί μὲ ὠφελεῖ ἡ ἰδική σου, ἐὰν πρόκηται νὰ ἐκτελῶ χάριν σου πράγματα ἀντιβαίνοντα εἰς τὴν τιμὴν;

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ μήκος τοῦ λιχανοῦ καὶ παραμέσου δακτύλου τῆς χειρὸς. — Ὁ καθηγητὴς Ecker τοῦ πανεπιστημίου τῆς Φρειβούργης συνέλαβε κατὰ πρῶτον τὴν ιδέαν ὅπως ὑπολογίσῃ τὰ σχετικὰ μήκη τοῦ λιχανοῦ καὶ παραμέσου δακτύλου τῆς χειρὸς. Τὸ ζήτημα ἀπεδείχθη πολυπλοκώτερον ἢ ὅσον κατ' ἀρχὰς ἐνομιζέτο. Ἐὰν παρατηρήσῃτε τὴν χεῖρά σας, θὰ ἴδῃτε πιθανώτατα ὅτι ὑφίσταται ὁρατὴ τις διαφορὰ μήκους μεταξὺ τοῦ λιχανοῦ καὶ παραμέσου· παρὰ τισιν ὁ παραμέσος εἶνε μακρότερος, παρ' ἄλλοις τοῦναντίον ὁ λιχανός, καὶ τέλος πολλὰκις οἱ δάκτυλοι εἰσὶν ἴσοι. Ὁ Ecker ἐβεβαίωσε σπουδᾶς τούς πιθανούς ὅτι ὁ γορίλ-

λας, ὁ χιμπαντζής, ὁ οὐραγκουτάγκος ἔχουσι βραχύτερον τὸν λιχανὸν τοῦ παραμέσου. Ἐρευνά τις δ' ἐκτελεσθεῖσα ὑπὸ τινος μαθητοῦ του ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐπὶ 25 ἀνδρῶν Νιγηριτῶν καὶ 24 γυναικῶν τοιοῦτων ἀπέδειξεν ὅτι πρῶτον παρὰ τοῖς 25 ἀνδράσιν 24^{κις} ὁ παράμεσος εὐρέθη μακρότερος τοῦ λιχανοῦ καὶ ἀπᾶς μόνον τὸ μήκος ἦτο ταῦτό· δεύτερον παρὰ ταῖς 24 γυναίξιν 15^{κις} ὁ παράμεσος ἦτο μακρότερος, τρεῖς τὸ μήκος ἦτο σχεδὸν ταῦτό, καὶ 6^{κις} ὁ λιχανὸς εὐρέθη μακρότερος.

Ὁ **Ecker** εἶδε τὸν παράμεσον μακρότερον παρὰ τινι Ὀττεντότῳ καὶ παρὰ τινι Αὐστραλιανῷ, ἐν ᾧ πολλοὶ ἰθαγενεῖς τῶν Σινδβίχων νήσων παρουσιάζουσι μεγαλύτερον μήκος εἰς τὸν λιχανόν.

Παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ὁ λιχανὸς ἄλλοτε εἶνε βραχύτερος καὶ ἄλλοτε μακρότερος, παρὰ ταῖς γυναίξιν συνήθως ὁ παράμεσος εἶνε βραχύτερος.

Εἰς τὰ τῆς ἀρχαιότητος ἔργα φαίνεται ὁ λιχανὸς βραχύτερος τοῦ παραμέσου· π. γ. ἐν τῷ θνήσκοντι ἀθλητῇ, Ἀπόλλωνι τοῦ **Belvedere**, Ἀφροδίτῃ τῶν **Μεδίκων** καὶ τῇ τοῦ **Βατικανοῦ**.

Ἐν ταῖς νεωτέροις ἔργοις ὑφίσταται διαφορὰ τις· ὁ **Κανόβας**, ὁ **Τιτιανός**, ὁ **Ary Scheffer** διδουσι μεγαλύτερον μήκος εἰς τὸν λιχανόν.

Τέλος, χωρὶς νὰ παραδεχθῇ γενικὸν κανόνα, ὁ **Ecker** ὑποστηρίζει ὅτι τὸ μεγαλύτερον μήκος τοῦ λιχανοῦ δεικνύει εὐγενέστερον τῆς χειρὸς χαρακτῆρα, καὶ ὅτι ἡ ὑπεροχὴ αὐτῆ εὐρίσκειται ἐν τῇ χειρὶ τῆς γυναικὸς.

Ἰταλὸς τις ἀθηγητῆς, ὁ κύριος **Paolo Mantegazza**, ἐπιληρθεὶς τοῦ ζήτηματος ἐδημοσίευσεν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀναζητήσεών του. Συνοψίζομεν τὰς μελέτας του εἰς ὀλίγας γραμμὰς.

Εἰς σειράν 712 παρατηρήσεων εὐρέθη λιχανὸς μακρότερος καὶ εἰς τὰς δύο χεῖρας εἰς 27 ἀνδρας καὶ 64 γυναῖκας, βραχύτερος εἰς 309 ἀνδρας καὶ 194 γυναῖκας, ἄλλοτε μακρότερος ἄλλοτε βραχύτερος ἄλλοτε ἴσως ἐκᾶστη χειρὶ 118^{κις} ἐβεβαιώθη λοιπὸν ὅτι συχνότερον ὁ λιχανὸς εἶνε βραχύτερος, σπανιώτερον δ' εἰσὶν ἴσοι οἱ δάκτυλοι εἰς τὰς δύο χεῖρας. Ὁ κύριος **Mantegazza** ἐβεβαίωσεν ἐπίσης ὅτι μακρότερος λιχανὸς συντείνει εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῆς γυναικείας χειρὸς, ἀλλ' ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ καθαρῶς ὡς ὁ κύριος **Ecker** ὅτι μακρότερος λιχανὸς εἶνε σημεῖον καλλονῆς, διότι ἐξετάσας τὴν χεῖρα μεγάλου ἀριθμοῦ ὠραιοτάτων Ἰταλίδων εὗρε παρὰ τισὶ μακρότερον καὶ παρ' ἄλλοις βραχύτερον. Ἡ διαφορὰ τῶν δακτύλων ἀφ' ἐτέρου οὐδὲν ὡς συντείνει εἰς τὴν εὐστροφίαν καὶ ἐπιδεξιότητα τῆς χειρὸς.

Ὁ κύριος **Mantegazza** συμβουλεύει οὐχ ἥττον τοὺς καλλιτέχνας νὰ δίδωσι τῷ τύπῳ, ὃν

διὰ τῆς φαντασίας τῶν ὡς τὸν τελειότερον ἐδημιούργησαν ἐν τῇ ζωγραφικῇ καὶ γλυπτικῇ, λιχανὸν ἐλαφρῶς μικρότερον τοῦ παραμέσου.

Τὸ ἀποτέλεσμα ὁμῶς εἶνε ὅτι τὰ σχετικὰ μήκη τοῦ λιχανοῦ καὶ παραμέσου οὐδὲν ὡς βεβαιούσι σημεῖον τι γενεῆς, δὲν εἶνε χαρακτηρ ἀνατομικὸς, καὶ οὐδὲν ὡς εἰσέτι ἐβεβαιώθη ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἔχει βραχύτερον τὸν λιχανὸν τοῦ παραμέσου ἢ ἀντιθέτως.

Κατὰ τὴν ἀκριβῆ σημεῖωσιν τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος Πειραιῶς, κατέπλευσαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1882 ἰστιοφόρα καὶ ἀτμοκίνητα πλοῖα 8,809 χωρητικότητος 1,490,095 τόνων. Ἀπέπλευσαν δὲ ἐκ τοῦ λιμένος τούτου κατὰ τὸ 1882 ἰστιοφόρα καὶ ἀτμοκίνητα 9,753, χωρητικότητος 1,900,553 τόνων.

Ὡστε ἀπέπλευσαν πλείωτερα ἢ τὰ καταπλεύσαντα 944, χωρητικότητος 410,458 τόνων.

Εἶνε ἀληθῶς ἀπίστευτος ἡ καταπληκτικὴ αὐξήσις τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος τῆς ἐμπορικωτάτης αὐτῆς πόλεως, τῆς ἀναδειχθείσης κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρώτης μεταξὺ ὄλων τῶν ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἔχομεν δυστυχῶς σημεῖωσιν τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος τῆς Σύρου, τῶν Πατρῶν καὶ τοῦ Βόλου, ὅπως κρίνωμεν περὶ τῆς προόδου καὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἀνεμφιβόλως ἡ τοῦ Πειραιῶς εἶνε ἔση σχεδὸν πρὸς τὴν κίνησιν καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν πόλεων.

Πρὸ ἑξαετίας ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας εἶχε γνωστοποιήσει διὰ τῆς «Ἐπισήμου Ἐφημερίδος» ὅτι θέλει ἀπονέμει χρυσοῦν σταυρὸν εἰς πᾶσαν ὑπηρετρίαν, ἥτις ἐπὶ 40 συνεχῆ ἔτη ἤθελεν ὑπηρετῆσαι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν. Νῦν ἡ «Ἐπισήμος Ἐφημερίς» δημοσιεύει ἕκθεσιν περιλαμβάνουσαν κατάλογον πασῶν τῶν ὑπηρετριῶν, αἵτινες ἐκρίθησαν ἄξιοι τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀμοιβῆς ἀπὸ τοῦ 1876· εἰσὶ δὲ αὐταὶ 893, ὅπερ δηλοῖ ὅτι αἱ μεταξὺ ὑπηρετριῶν καὶ κυριῶν σχέσεις ἐν Γερμανίᾳ εἰσὶν ἀρκούντως εὐχάριστοι.

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἔτους τούτου ἐτελέσθησαν ἐν Κίνα ἑορταὶ παραδόξοι, κατὰ τριστὴν ἀγόμενα. Αἱ ἑορταὶ αὐταὶ τελοῦνται ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τοῦ διαβόλου. Κατὰ τὰς κινεζικὰς παραδόσεις ἡ μήτηρ τοῦ διαβόλου ὑπέστη πενθημέρους ὠδίνας ὅπως φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον. Συνίστανται δὲ αἱ ἑορταὶ εἰς παντοειδεῖς διασκεδάσεις, τὴν δὲ τελευταίαν ἡμέραν ὁμοίωμα διαβόλου καίεται ἐν τινι δημοσίᾳ πλατείᾳ.